

Dvisavaitinis Iliustruotas Jaunimo Laikraštis. Lietuvos Vyčių Organizacijos Organas

Tomas VI

Rugpjūčio-August 15 d., 1924

442

No. 14 (160)

M. Z.

Į Seimą.

Už dienos kitos susirinksim į Seimą.

Tai mūsų 12-sis Seimas. Daug idėjų, be abejo, bus iškelta. Vienos bus naujos, kitos senos, kaip sena pati organizacija.

Kai kas sako, kad Amerikos lietuviai miršta, kad ties jų galvomis jau šmėkluoja mirties kryžius.

Sako, kad jaunuomenė vis labiau ir labiau nutolsta nuo savo tautos, jos idėjų. Jaunuomenė žymiai suklaidina ir nuo tautos nušaldo vyresnieji, dažniausia tamsūs tėvai ir mamytės. Nesugebėdami suprasti ir įvertinti tautos senų kovų ir tradicijų, bei šių dienų uždavinių ir padėties, jie akiai užsimerkę peikia, niekina savo senąją tėvynę, savo mastu ją matuodami.

O žiūrėkit, kas senoj tėvynėj deūas! Tauta pakilo iš miego, nusikratė priespaudos ir vergovės pančius, atsistatė iš pelenų ir griuvėsių. To negana. Ji siekia kultūros. Ji siekia atsistot greta kultūringų pasaulio tautų, siekia ištaisyti, išpuošti svetimų apgriautą, iškoneveiktą savo rūmą.

Lietuvoj kyla nauja rasė. Ji liuosa nuo svetimų įtakos. Ji laisva nepriklausoma dvasia alsuoja.

Įsiskaitykite, ką Pavasarininkai dirba, kokias idėjas turi, kokius kongresus rengia.

Šių metų liepos 5, 6 ir 7 dienomis Pavasari-

ninkai Šiauliuose laikė istorinį Kongresą. Suvažiavo apie 7000 dalyvių. Buvo viešos vaikštynės-demonstracijos, buvo Dainų Šventė, Paroda, Sporto Olimpiada. Visa tai parodė Lietuvos jaunimo dvasios ir kūno pajėgas. Dvasinės pajėgos pasireiškė tuose poezijos, meno kūrinuose, kurie Kongreso metu buvo išstatyti. Kūno pajėgos pasireiškė sporto parodoj ir tam nepaprastam išnašume. Jurbarko Pavasarininkai 40 kilometrų ėjo pėsti į geležinkelio stotį. Juos gegutė ir vėversėlis lydėjo, miškai pavėšį teikė, gamtos vaizdai gaivino.

O Vyčiai kuo pasižymės? Mes suvažiavę ir gi ištiesim savo sparnus tiek, kiek svetimoj šaly galima ištiest. Ir mes pasižymėsime tokiais darbais, kokie čia galima nudirbti.

Jei Amerikos lietuvių jaunimas nemylėtų savo tautos, jos tradicijų, jis nesierganizuotų, nesisidėtų prie tų organizacijų, kurios lietuvių vardą nešioja ir lietuvišką vėliavą iškele.

Bet mes gyvenam svetimoj šalyj. Kasdienis mūsų gyvenimas, kasdieniai reikalai susiduria su aplinkybėmis, į kurias mes turim atsifiūrėt. Lietuvos jaunimas kasdien mato gyvus tautos paminklus, po kojom jaučia tėvynės žemę, tai svetimi dievai jam nebaisūs. O svetur prisieina smilkylą nešti ir šaviems ir svetimiems gievams.

Į Seimą!

O mūsų darbus, aukojamus Dievui ir Tėvynei, telydi palaima!

Just. Strimaitis.

Pavasarininkų Kongresas.

PAVASARININKŲ DAINŲ ir SPORTO ŠVENTĖ ir PARODA ŠIAULIUOSE.

(Tęsa).

Jungtinis choras dainavo: 1) "Per girią girėlę — Simkaus, 2) Tykiai, tykiai — Brazio, diriguojant Jovaišai, 3) Jaunimo giesmė, 4) Ant kalno karklai siūbavo — Naujalio ir kt., diriguojant A. Likerauskui.

Čia minėjau dainavusius atskirus chorus ir jungtinio choro dainas per abi dienas. Del dainų, jų išpildymo ir jungtinio choro reikėtų šis tas pastebėti.

Sioj Pavasarininkų pirmoj Dainų Šventėj, ir bendrai Kongrese, aukštaičiai, o ypač žemaičiai ėmė viršų ant suvalkiečių, nors, kaip Suvalkiečių Regijono Konferenciją sveikindamas, ministeris p. Krupavičius pabrėžė, suvalkiečiai buvo pirmieji tautinės sąmonės žadintojai, Lietuvos nepriklausomybės idėjos ugdytojai, kaip d-ras Basanavičius, Petras ir Jonas Kriauciūnai, Jonas Jablonskis (Rygiškių Jonas), kan. Staugaitis, Petras Arminas, d-ras Kudirka, Pranas Vaičaitis ir kiti.

Suvalkiečių nė viena kuopa neturi (ar bent neatsivežė) savo orkestro. Chorų (išskyrus vieną, extra išstojusį, jauną dar silpnoką Pilviškių chorą) konkurse suvalkiečiai taip pat nedalyvavo. Ir apskritai į jungtinį chorą teatvyko, be virš minėto, tik Vilkaviškio didokas choras, kuris, gaila, konkurse nedalyvavo.

Šį kartą suvalkiečiai atsiliko nuo žemaičių, bet reikia tikėti, ateity pasivys.

Iš atskirų chorų pažymėtina Linkuvos p. Jovaišos, Utenos p. V. Butvilos, Telšių "Kanklių" p. Marijošiaus, Jurbarko p. Pociaus ir Šiaulių "Garso" choras p. Gaubos. Jurbarkiečių, telšiečių ir uteniečių dainininkai pasižymi gerais balsais, uteniečiai turi gerą dirigentą, kurio ranka mokamai valdo choro išpildymo smulkmenas. Muzikas p. Gauba, turėdamas pavasarininkų chorą, būtų turėjęs gauti vieną pirmiausių diplomų už taip gerai, tikrai maistriškai vedamą didelį chorą, kurs kaipo dirigentas buvo pilnai savitas, savo vietoj pilnas šeimininkas. Pažymėtini taip pat Jurbarko ir Telšių orkestrai. Klausant "Lietuvos aidų" popuri (Telšių), matyti buvo tikrai 13 instrumentų gerai išlavintas neperdidelis orkestrėlis. Bet išklausius "Gailėsis bažnyčioje", ir "Kavatiną" jauste jautei jau europieško mato dalyką arba bent gambiai sudarytą gerų veikalų

kompiliaciją, sulig provincialais grojikais, gana gerai išpildomą. Tuos dalykus perdėjus vieton 13-tos 26-iems instrumentams ir paėmus, pav., 8-jo pulko grojikus, galima būtų bet kuriam kultūros centre drąsiai rodytis. Sako Telšių ork. kapelm. p. Kisielius esąs buvęs prieš karą kuni-gaikščio Oginskio pulko kapelmeisteris. Gali būti. Iš viso smagaus dirigavimo, galima spėti, jog tai gali būti tiesa. Jurbarko orkestras kiek silpnesnis, bet ir šis "Šitą panelės myli" ir "Polonezų" gerai išpildė.

Kai del pav-kų Dainų Šventės jungtinio choro, tai jis iš 970 krūtinių skambėjo visai kitaip, didžioji pilnumoj ir daug gražiau, negu, bendrai imant, geresnieji konkuruoją atskiri chorai. Čia, dainuojant gerai išmoktas ir įprastas jau dainas, draug drąsiau jautėsi ir nedrąsieji dainininkai, viena del to, o antra del daugumo.

Šiurkštesnieji balsai buvo didžiumos skambiųjų užtušuoti ir plaukė srovės dernų (sągarsingų) balsų ir sudarė didį, iškilmingą, galingą lietuvių dainos įspūdį. Juo didesnis įspūdis buvo žiūrint į didžiulę dainininkų estradą, pilną tautiškais drabužiais pasipuošusių lietuvių ir vyrų choro, kuriam dar pritaria keturi orkestrai, pav., Lietuvos Himną ir Pavasarininkų Himną išpildant.

Jungtiniam chorui truputį trūko bendro susidainavimo, balsams stiprumo ir piano kur reikia išlaikymo. Bet šie dalykai bendroje choro galybės grožėje buvo veik visai nežymūs.

Šios gražios Lietuvių jaunimo Dainų Šventės, kas joje dalyvavo, neužmirš kol gyvas, jei neteks didesnių matyti.

Antrą Dainų Šventės dieną, liepos 6 d., 10 val. vakarą, pabaigus programą, į dainininkus ir publiką prabilo V. Dramos Direktorius poetas Liūdas Gira, nupasakodamas dainos dvasios gražumą, jos galią, reikšmę baudžiamų, rusų priešpaudos laikais, lietuviybės išlaikyme, tautiniam atgimime ir šiandieną kovoje už nepriklausomybę. Pagaliau, išreiškęs pasigėrėjimą Lietuvos taip galingai susiorganizavusiam jaunimui ir jų suruošta Dainų Švente, iškilmingai pabučiavo prie dirigento stovyklos, kurion pasilypėjęs kalbėjo, pritaisytą "Pavasario" Centro Valdybos vėliavą.

Po mažos pertraukos buvo parašyti chorų dirigentų ir kapelmeistrų laimėtieji aukso raidėmis diplomai, kuriuos pasirašė Muzikų Jury Komisija, kompozitoriai J. Naujalis, T. Brazys ir

A. Kačanauskas, "Pavasario" S-gos Centro Valdybos Pirmininkas prof. J. Eretas ir Dainų Šventės vedėjas Ap. Likerauskas.

Diplomus gavo šių chorų dirigentai. 1) Jurbarko I laipsnio A diplomą — p. J. Pocius, 2) Kelmės I laipsnio A — J. Klastauskas, 3) Utenos I laip. A — kun. Vl. Butvila, 4) Tauragės I laipsnio C diplomą — p. Diriginčius, 5) Linkuvos I laip. C dipl. — p. Jovaiša, 6) Pilviškių II laip. A dipl. — kun. Pėstininkas, 7) Kuršėnų II B dipl. — J. Barauskas, 8) Pabiržės II laip. ir Ežvilko II laip. C diplomą.

Taip pat Telšių orkestro kapelmeisteris p. J. Kisielius gavo I laipsnio A ir Jurbarko ork. p. V. Giedraitis I laipsnio B diplomus.

Laimėtuosius diplomus skelbė Muzikos Komisijos Pirmininkas J. Naujalis ir per prof. Ereto ir p. Likerausko rankas įteikė juos chorų vedėjams.

Ovacijos buvo pakeltos Pavasarininkų Himno žodžių autoriui kun. K. Žitkui, Himno muzikos autoriui A. Kačanauskui, didžiumos per Dainų Šventę dainuotojų dainų kompozitoriams prof. Braziui ir direk. Naujaliui.

Lietuvos ir Pavasarininkų Himnais jungtinis choras užbaigė šventę, po kurios prof. Eretas padėkojo šventei surengti prisidėjusiems Šaulių miesto ir apskrities p. p. valdytojams ir pranešė rytdienos darbų tvarką.

Didžioji demonstracija. — Sekmadienį, liepos mėnesio 6 d., Jo Ekselencija Žemaičių Vyskūpas Karevičius prie senosios bažnyčios sienos šventoriuje 11 val. laikė iškilmingas šv. mišias Kongreso dalyviams.

Jau nuo 9 val. ryto iš visų miesto kraštų, iš visų kongresantų nakvynės punktų pradėjo atskiros kuopos organizuotais būreliais su savo vėliavomis rinktis mokytojų seminarijos aikštėje, kiti baltosios gimnazijos kieme. Tuoj po dešimtos prasidėjo iš tų susirinkimo punktų iškilminga, tvarkinga organizuota eisena į pamaldas, orkestrais vedina. Kad publika geriau orijentuotųsi ir kad patys dalyviai per tą daugybę savo kuopas greičiau surastų, priešais būrių buvo nešami ant lazdelių dideli parašai, pirmiausia didėsnis — regijono, paskui kuopų, pav. *Dzūkai*, paskui jau: Alytus, Lazdijai, ir tt. arba *Žemaičiai*; po šio visa eilė kuopų: Kretinga, Vieکشniai, Mažeikiai, Linkuva ir tt. Pirma eina parašas, paskui vėliava, o po jos kuopos dalyvių eilės po keturis.

Suėjus šventoriun Dzūkų ir Zanavykų — Kapsų kuopoms, pasipylė eilės Aukštaičių ir Žemaičių. Suplaukę šventadienį žmonės stebėjosi,

kad vienos organizacijos tokia galybė narių galėtų būti suvažiavusi.

Visos vėliavos sustojo abypušiai parengto altoriaus ir išrodė tarsi du vėliavų gojeliai. Priešais susėdo Šiaulių ir Kauno garbės svečiai. Per mišias labai gražiai pagiedojo Šiaulių "Garso" choras, muziko Gaubo vedamas. Po Evangelijos pamokslą pasakė kun. Dagilis, o po mišių pasakė pamokslą apie katalikiškųjų draugijų reikšmę patsai Žemaičių Vyskūpas ir suteikė apaštališką palaiminimą.

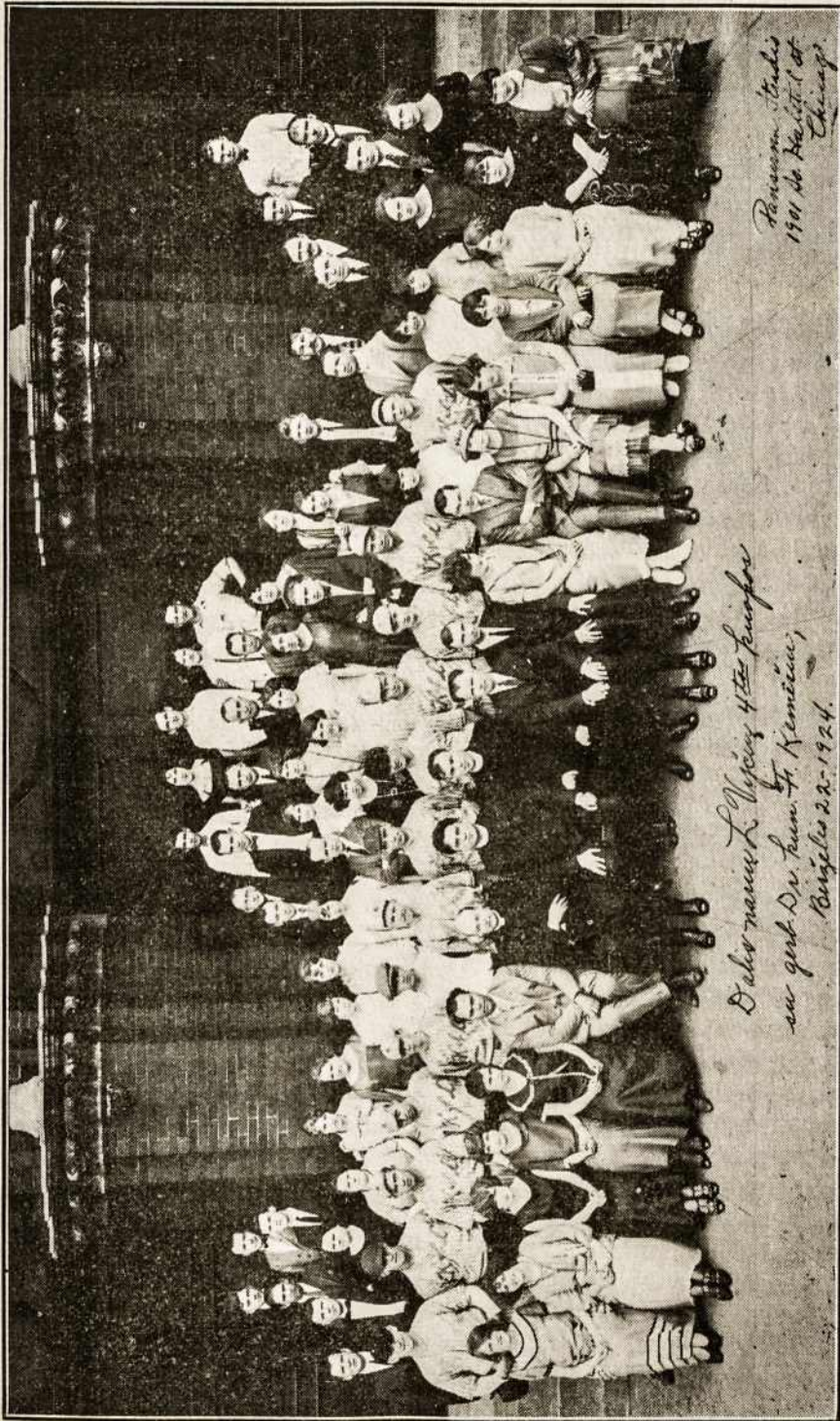
Apėjus apie bažnyčią, visos vėliavos išėjo į rinką ir sustojo į vieną eilę. Pasinaudodama taja proga suskaičiau vėliavas — viso demonstracijoje buvo 83 "Pavasario" Sąjungos vėliavos, kitos tautinės. Vėliavoms išsiskirsčius prie savo kuopų (toli gražu ne visos kuopos atvyko su vėliavomis ir ne visos dar jas turi; tada turėtų būti 356 vėliavos, nes tiek yra kuopų), prasidėjo arti dviejų kilometrų ilgio iškilmingos vaikštynės, orkestrams lydint. Vaikštynėse dalyvavo ir Lietuvos Gimnastikos ir Sporto Federacijos įvairios sportiškai pasirengusios kamandos.

Sustojus ties Apskrities Valdyba, į pavasarininkus prabilo Apskr. Valdybos Pirmininkas, sveikindamas ir linkėdamas "Pavasario" Sąjungai geriausios kloties ir dėkodamas, kad pirmą tokia didelei iškilmei pav-kai pasirinko Šiaulių miestą, darydami tuo jam didelę garbę.

Demonstracija, apėjusi kelis miesto kvartalus, sustojo antrą kartą ties Apygardos Teismu ir "Ramybės" viešbučiu. Čia vėl susirinko visos vėliavos ir eilių eilės kuopų.

Į viešbučio balkoną įkėlė "Pavasario" Centro Valdybos vėliavą ir prasidėjo prakalbos. Trumpai prabilęs prof. Eretas kvietė imti žodį Aukštuosius Garbės Svečius. Pirmas kalbėjo J. E. Ministeris M. Krupavičius, plačiai išaiškindamas tautos pavasario ryto, t. y. katalikiškojo jaunimo uždavinius link Dievo ir Tėvynės. Pabrėžė jaunimo svarbų vaidmenį kultūros ir doros kėlime, nepriklausomybės iškovojojime, politiniame darbe ir prieš akis stovinčiame Vilniaus krašto su sostine atvadavime. Liepė jaunimui bręsti doroje ir tautos reikalų supratime, kad nugalėti moralinius ir valstybės vidaus bei išorės priešus.

Švietimo Ministeris d-ras Bistras prisimindamas savo pirmininkavimo metus "Pavasario" Sąjungai, nurodo, kiek daug pavasarininkų per tuos dvejus metus nužengta pirmyn. "Pavasario" S-goj 1921—22 metais nebuvo dar 30 tūkstančių, o jau dabar per 40 tūkstančių narių 350 su viršum skyriuose, kuriems tvarkyti pasidarė būtinas reikalas net suskirstyti be apskričių dar regijonais.

LIET. VYČIŲ 4 KP., CHICAGO. NARIŲ DALIS SU GERB. DR. KUN. F. KEMEŠIU,
 šios kucpos buv. organizatorių ir žaidintojų.

*Dobro namu L. Vyciu 4ta puopos
 su gub. Dr. Kun. F. Kemesiu,
 Chicago 22-1924.*

*Panorama Studis
 1941 So. Halsted St.
 Chicago*

Žemaičių Vyskūpas savo kalboj pasakė vieną dalykėlį, kad girdi, jam kai kas primeta, jog jis per daug rūpinasi draugijomis, kas nukreipia jo dėmesį nuo kitų dvasininkų reikalų. Į tai vyskūpas pažymėjo, kad per draugijas, kurios dirba doros, tėvynės ir tikybos pagrindais, galima irgi didelių rezultatų laimėti ir žmonių dvasios reikalais, kaip ir per bažnyčias.

Protarpiais Telšių orkestras grojo Tautos Himną ir valio. Buvo šaukta valio Vilniui, Resp. Prezidentui, Vyriausybei ir tt.

Iš čia, po ištisos valandos gražių turiningų kalbų, demonstrantai skirstėsi kuopomis į savo būstines pietums.

Viso demonstracijoje dalyvavo apie 12—15 tūkstančių žmonių.

Po Dainų Šventės ir demonstracijos grįždamas namon nakvynėn, 11 val. vakaro, rinkoje pavijau didoką būrį pavasarininkų. Paklausus pasirodė, kad tai viena kuopa po Dainų Šventės betraukianti į stotį, būtent Joniškiečiai. Traukia sau su trimis kuopos vėliavomis, su save orkestro muzika ir choru — viso apie 180 žmonių. Tai bent kuopa! Kad visos tokios kuopos būtų!

Pirmoji Sporto Federacijos Olimpijada. — Šios Olimpiados programa ėjo liepos 5 ir 6 dieną nuo 3 iki 7 val. vakarais. Man teko tik liepos 6 dienos žaidimai matyti.

Organizacinio Komiteto priešakyje buvo prof. Eretas, technikumio ir žaidimų vedėjas Kar. Dineika, vyriausias teisėjas Petras Spėtyla.

Labai gražiai maršavo federantai ir atskiro- mis vyrų ir mergaičių grupėmis, grojant muzikai, demonstravo gimnastiką ir plastiką, 100 metrų bėgo lenktynių, mėtė diską, ietį, stumdė rutulį, žaidė krepšiasvydį, kumščiasvytį, svydiškį, ir kitus žaidimus.

Labai publikai patiko mergaičių gyvieji paveikslai, o ypač komiškasis sportas. Raiteliai, vienas kitam ant sprando užsisėdę su cukraus galvos pavidalo kepurėmis, labai gražiai kovojo kol kepurės viens iš kito neatėmė. Juokingiausios buvo "laidotuvės", kurios buvo visų juoku vainikas. Įsivaizduokit dvigubo žmogaus aukščion laibą žmogų, apsiautusį pilku apsiaustu, su cilinderiu ant galvos, kurs eina iš gailesčio linguodamas galva (labai juokingai) paskui "lavoną". Tas dviejų nešamasis negyvėlis gudriai padarytas iš tuodviejų pačių nešančiųjų, priešais kuriuos ėjo rėplom dvi juokingai kombinuotos poros sportininkų. Tajai komiškai eisenai groio Šopeno gedulos maršą. Publika prisikvatojo iki soties.

Bendrai, visi žaidimai buvo su skoniu, apsirikimų nepastebėta. Iš jaunųjų matyti gerų

sportininkų, žaidėjų, kurie, lavinami ir auklėjami visais sveikatos ir grožės reikalavimais, išsivystys Lietuvos ir Sporto Federacijos garbei, ko neilgai trukus galima laukti. Lietuvos Gimnastikos ir Sporto Federacija dabar jau turi į 3,000 narių, ateity dar labiau sustiprės.

Buvo taip pat demonstruojamas sportininkų himno projektas, vienas p. Jovaišios komponuotas, kitas Vanagaičio. Bet, mano manymu, nei vienas nei antras muzikos projektas himnui netiktų. Pirmasis vietomis giesmiškas, maršo, drąsos, linksmo sportiško ūpo neturi. Antrasis kad ir maršo ūpo duoda, bet geroką tarpą visi balsai unisono bėgioja, paskui kiti motyvai yra kompilacija iš vienos operos ir "Jau slavai sukilo". Geriau būtų daugiau himno muzikos projektų laukti.

Pastebėti noriu, kad 8 pulko muzika labai gera: trimitų ir dūdų balsai gryni, skambūs ir visi grojamieji dalykai išpildyti kuo geriausia, tik, tur būt, ne pilnas buvo orkestras.

Pavasarininkų Paroda. — Nėsu per daug įspūdingas, bet, įėjęs į pavasarininkų Parodos didžiąją salę, nustebau: tiek gražių dalykų išvydau. Čia irgi mažiau buvau tikėjęsis.

Ši jaunimo skubomis suruošta Paroda, žinoma, neapėmė pilnai visų dailės dirbinių lygiu eksponatų gausumu; nedaug buvo drožybos, skulptūros eksponatų, o keramikos taip kaip nebuvo, vos vienas kitas. Visi eksponatai buvo suskirstyti ne jų rūšimis, bet apskritimis. Mat, čia turėta "Pavasario" Centro Valdybos noru, konkurencijos tikslas: kurio regijono apskritis susiūs daugiau ir įdomesnių, gražesnių eksponatų. Šiaip gi galima būtų buvę eksponatai suskirstyti rūšimis.

Daugiausia Parodoj buvo kilimų ir įvairiausių audinių. Daug buvo tokių įdomių, tokių gražių austrų kaišytinių kilimų ir šiaip audinių, kurių neteko niekad man matyti, pradėdant 1916 metais "Austellung der Vilnaer Arbeitstuben", kaip pradėjau ypač tautiniais dirbiniais domėtis, iki šiandien. Kilimai išausti su dideliu skoniu, labai harmonuojančiu spalvų suderinimu, įvairiais raštais, iš kurių tiksliai juos nukopijavus, galima būtų sudaryti gražiausią tautinį raštų ir ornamentikos albumą.

Buvo taip pat daug rankšluočių, staltiesių ir kitų margų audeklų, į kuriuos panašių vokiečiai okupacijos metu daug išsigabeno Vokietijon. Ten jie, nusiėmę jų raštus, pritaikė juos fabriku mašinoms — ir šiandien jau mes gauname "prūsinių" "kljankų" iš Vokietijos, kurias mes perkame mūsų stalams valgamuosiuose užtiesti. Ko

gera dar vokiečiai ims mums tautiškus rankšluosčius ir juostas austi!

Mezginių taip pat parodoje netrūko. Tik daugumoje jų žymu raštų, kurių daug matyti užsienio žurnalų leidžiamuose mėnesiniuose tam tikruose mezgimo, išdeginimo, išpjaustinėjimo ir siuvimo formų pavyzdžių prieduose. Todel juose tautiškumo maža. Taip pat mums trūksta raidžių išsiuvinėjimui tautinių pavyzdžių albumėlių, kurių reiktų laukti iš mūsų dailininkų.

Gražių buvo susiūtų žiurštų, juostų; tik kaišytinių, rodos, nepastebėjau. Akį vėrė Skapiškio p-lės Silvestravičaitės juostų dirbtuvės juostos.

Tarp šių buvo kitokių smulkesnių prabangos dailės dalykų: margintų, rantytų, lipytų, barstytų rėmelių, aftuotų, išsiuvinėtų marškinių, krepšelių, drožinių, pynių iš šiaudų ir kitų kitokių.

Ižymiausias drožinys ir dailydės darbas — tai jurbarkiečių Prano Mikutaičio ir Prano Puišio *kryžius*. Tokio gražaus dailės darbo, tokio originalaus dar nėra mačiusi ne tik jokia lietuvių paroda, bet ir Berlynas ir Paryžius nebus matęs panašių kaimo jaunuolių darbų. Štai kame glūdi mūsų talentai niekieno nežinomi, niekieno nesirūpinami. Jei į šiuos vyrukus mūsų įtakingieji visuomenės šulai ir valdžia neatkreips dėmesio, tai veltui mes skundžiamės dėl žuvusių tautos meno žvaigždžių. Del šio vieno kryžiaus nebūtų buvę gaila nuvažiuoti į Šiaulius.

Jurbarkiečiai, pasirodo, meisterei iš visų pusių: Jurbarko choras ir orkestras gavo I laipsnio diplomus, kryžiaus drožėjai-dailininkai taip pat I laipsnio pagyrimo lapą gavo; geri taip pat jurbarkiečiai ir paišytojai. Lygiai gabūs ir telšiečiai. Tie vėl gi: ir dainininkai, ir muzikantai ir paišytojai.

Didžiojoje parodos salėje eksponatai, ypač kilimai ir šiaip audiniai, per daug buvo ant vieno kito sudėti. Galima buvo užimti dar penktą kambarį; penkiuose būtų buvę kaip tik gerai.

Parodos eksponatams įvertinti "Pavasario" Centro Valdybos buvo pakviesta Ekspertų Komisija: Valst. Dramos direktorius poetas Liūdas Gira, Utenos Gimnazijos mokytoja Ona Dzvilaitė ir Vilkaviškio Gimnazijos inspektorius St. Stakelė-Puišys. Ši Komisija suskirstė "Pagyrimo Lapus" į 5 rūšis: I A, I B, II A, II B, ir III A, "Pagyrimo Lapus" dalino Komisijos Pirmininkas L. Gira ir prof. J. Eretas.

Šita paroda pavasarininkai save puikiai reklamavo. Ji neturėtų būti paskutinė. Jos eksponatų gražumas nustebino ne vieną. Reikia, kad pavasarininkai taip gražiai pasirodytų ir žė-

mės ūkio parodoje Kaune. Parodytų visai Lietuvai, ką gali rasti savo tarpe jaunimas, kuriame vienam sadziuose begyvenant, tegalima prieiti prie senų skrynių, prie močiūčių, prie brolių ir sesučių dirbinių. To negali padaryti ir išprašyti svetimi atvykę ponai, nors gana jie po sodžius sukiotęsi ir parodai medžiotų. Tiktai išstoti su savo eksponatais reiktų *atskiru pavalijonu*. Jei tad pav-kai žemės ūkio parodai taip nedalyvautų, tai būtų lygu užtarnautas vainikas mestis į kampą. To, manau, nebus, jei tik nepasidarys svarbių kliūčių.

Ir iš visa, savo demonstracija, Dainų Šventės Olimpiada ir Paroda pavasarininkai parodė didelę savo Sąjungos kultūrinę ir organizacinę galybę ir gražų vardą Lietuvoje.

(Galas).

—x—

St. Žvirgždas.

RASOS LAŠELIAI.

(Sonetas).

Gėlėtoje pievoj, ramunių pavėsy,
ilsis mažyčiai rasužės lašeliai;
vėjeliui papūtus, kai kuždas lapeliai,
bučiuoja ramunę. Bet tu neregėsi,
kad gėlės rasotos, lašeliai žvaigždėti,
kol pilkosios ūkanos pievas globos;
tik tekant saulutei, sulaukę aušros,
dangaus spalvomis ima pievos žibėti.

Kada, o saulute, sužibsi man vėliai,
išsklaidys naktelę tavi spindulėliai,
sugriš pasakinga vaikystė?...

Juk mano širdelėje tikras pavėsis:
ir miglos ten renkas, ir rasos ilsėsis,
žvaigždėtų lašelių niekad neišvysti...

—x—

Pr. Genys.

ANT MARIŲ KRANTO.

Ant marių kranto
Stoviu vienas,
O nusvirusias
Blakstienas
Vilgo ašarėlė...
Ten toliau, už šilo,
Dangaus skliautai
Kur suskilo:
Plati jūružė,
Kai vėjas užė,
Audra bangavo...

Kl. Pietaris.

“Živilė”*)

6-šių paveikslų drama.

VEIKIANTIEJI ASMENYS:

1. *Karijotas*, Naujapilio kunigaikštis.
2. *Živilė*, jo dukterė.
3. *Parajus*, vyriausias Karijoto karvedis.
4. *Rusų vadas*.

Lietuviai-kareiviai, rusai-kareiviai, žmonės, tarnai.

I PAVEIKSLAS.

(*Naujapily. Karijoto rūmų kambarys. Kairėje ir dešinėje durys, vidury stovi stalas. Šale stalo keletas kedžių. Kambarys gana turtingai papuoštas; scenoje kabo ginkly. Živilė verpdama dainuoja*):

Živilė 1) Oi varge, varge vargeli mano,
Kada aš tave dabar išvargsiu!

2) O kad aš ėjau viešu keleliu,
Mano vargelis vidury kelio...

3) Kai aš nueisiu pas motinėle,
Tada išvargsiu savo vargelį.

4) Mano močiutė aukštam kalnely,
Aukštam kalnely naujam karstely.

(*Paskutinius žodžius dainuojant įeina Karijotas*).

Karijotas (*Živilei pabaigus dainą*). Koks malonus tavo balselis, dukrele, rodos, klausytum, klausytum ir niekad neatsiklausytum!.. (*pauzė*). Sakyk gi, dukrele, ar tu tekėsi kada nors ar ne? (*sėdasi šale jos*). Gal vaidelytę liksi? Sakyk, nekankink manęs.

Živilė. Ne, tėveli, aš vaidelyte nebūsiu — galima garbinti visagalius ir nekepinant akių prie aukuro...

Karijotas. Taip dukrele... (*neramus vaikšto*). Ir kiek šviesių kunigaikščių prašė tavo rankos — visiems atsakiai... Ko lauki, dukra? Kas bus? Pati matai, aš senstu, kunigaikštijai valdyti reikia jauno narsaus valdovo, sūnų neturiu... Tai, dukrele, reikėtų pasirinkti tikrą mano ipėdinį, kad sugebėtų gerai valdyti kunigaikštiją, priešų užpuolimus atmokėti ugnimi ir kalaviju!.. (*pauzė*) Ir kas gi bus?!..

Živilė. Tai, tėveli, dar aš jauna, pagyvensiu — yra laiko...

Karijotas. Et, visuomet tas pats atsakymas!.. (*nori išeiti, duryse sutinka Parajų*).

Parajus (*įėjęs*). Šviesusis kunigaikšti! Iš pasienio atvyko trys vyrai, ir pranešė gausingą priešą užpuolus kunigaikštiją.

Karijotas. Ir vėl karas?! (*užsimąsto*). Gerai, šauki, Parajau, kariuomenę, aš pats joju. Klausyk, Parajau, pažįstu tave nuo pat mažumės, žinau, ištikimas man esi, liksi valdyti kunigaikštiją man išjojus. Degkite kuoruose ugnį!

Parajus. Klausau, šviesusis kunigaikšti! Stengsiuos, kiek galėdamas, tau tarnauti! (*išeina*).

Karijotas. Tarne! Tarne! (*įeina tarnas*) Atneški man šarvus ir liepki pabalnot mano žirgą.

Tarnas. Klausau! (*išeina*).

Karijotas. Dukra, ar tau nesopa širdis mantant mane seną rengianties karan?!..

Živilė. Tėveli, tiek turi ištikimų tarnų — narsių vyrų...

Karijotas. Et, dukrele, svetimos rankos tik žarijoms žarstyti... (*įeina tarnas šarvais nešinas, šarvuoja Karijotą, paskui išeina*). Liki sveika. mylimoji dukrele! Minėki mane... (*bučiuoja ją galvon*).

Živilė (*bučiuodama Karijoto rankas*). Liki sveikas, tėveli! Laimingai nuveikti priešą!..

Karijotas. Teišsipildie dievų valia mūsų žemėje! (*išeina Živilės lydimas; pasigirsta šauksmas: Valio, Karijotas! Valio, narsusis mūsų kunigaikšti! Valio, mūsų vadas! Valio! Valio! Girdėti dainuojant, kas kart vis toliau*):

“Mes Lietuvos jaunuomenė

Dra-ta-ta, dra-ta-ta,

Susirinkę kariuomenėn

Dra-ta-ta-ta-ta”.

Ir t. t.

(*Paskutiniai dainos žodžiai vos tegirdimi, galop viskas nurimsta*).

Živilė (*įėjus*). Lyg nujaučia širdis, kad šis karas nieka gera nelems. Nežinau, gal netiesa, bet moters (*pasididžiudama*), o ypač jaunos mergelės širdis dažnai nelaimę nujaučia. Dar turiu aplankyti du ligoniu (*žiūri į langą*), o saulė jau išvakarėse. Einu, gal vargšams labai reikalinga mano pagalba (*išeina. Jai išėjus, tuojaus įeina Parajus*).

Parajus (*įėjęs žvalgosi*). Kame gi Živilė? Nesenai buvo čia... Aha, gal prie ligonių (*vaikšto*). Kaip išgauti Živilę? Karijotas visvien man jos neatiduos (*karštai*). Dievai! Praurime dievaite, patarki, įkvėpki man mintį, kaip išgauti

*) Sulig S. R.

DAIN. M. ČIŽAUSKIENĖ,

viena gambiausių lietuvių dainininkių puoš L. Vyčių Seimo vakarus savo dainavimu.

Živilė! (*pauzė*). Ne, to nebus... Ji kunigaikštytė, o aš prastas jos valdinyš... (*pauzė*). Bet kodėl gi?! Juk ji mane myli, aš ją taipgi, kodėl mylinčios širdys negal susijungt?!... (*įeina Živilė*). O, mano paukštele, kame buvojai? Jau aš taip pasiilgau tavęs! eikš, prigladiusiu prie širdies (*apkabinęs bučiuoja*).

Živilė. Aplankiau du ligoniu, balandėli! (*glaudžiasi prie jo*).

Parajus. Tik tu ir mielaširdinga! Ar nenuvargai?

Živilė. Nemanyk, kad aš tokia silpna! Oho, dar ir kardaš neblogiau valdyčiau už kitą karį, teuzpuola tik priešas šalį!..

Parajus. Na, na! Užleiski dar man pirmenybę! (*žiūri veidan*). Kokia gi tu šiandien puiki! Kaip nepaprastai atrodai! (*bučiuoja*).

Živilė. Ir tu šiandien (*lyg pasityčiodama*), Naujapilio kunigaikšti, toks puikus!..

Parajus (*apkabinęs Živilę, sėsdamas šale jos*). O koks aš laimingas esu, kada šalip savęs tave jaučiu!.. (*Živilė pradeda niūniuoti kaž kokią dainelę, Parajus jai pritaria*).

(*Uždanga pamažu leidžias*).

II PAVEIKSLAS.

(*Scena toji pati. Živilė sėdi šale vindelio, verkia, nuolat šluosto ašaras prijuoste, išblyškusi, susibaigus, liūdna*).

Živilė (*pro verksmus*). O dievai! Kam mane taip kankinat? Praurime, dievaite mielaširdingoji!.. Gelbėki mane, Praurime... Ach... kam aš pamilau... Vargšas!.. Tikriausiai žinau: tėvas neleis man už jo tekėti... O varge, varge... Kas bus... (*įeina Karijotas*).

Karijotas (*eidamas prie Živilės*). Sveika, dukrele, o, kaip pasiilgau tavęs!

Živilė (*galvą nulenkusi keliasi nuo kedės*). Sveikas, mylimasai tėveli, priešą nugalėjęs!

Karijotas. Kaip pasiilgau tavęs, gėlele! (*lenkiasi, nori ją pabučiuoti galvon, staiga atšoka atgal*). Ką gi aš matau?! Ar tai maño dukrelė? (*žiūri jai veidan*). Argi tu čia, Živilė? Kas yr? Kodel tokia susibaigusi? Ar sergi? Kas tau, sakyk, dukrele, kas?

Živilė. Nieko, nieko, tėveli. Nesergu... taip... tavęs laukdama... Man nieko...

Karijotas. Sakyk gi, dukra, kas tau?! Nepykink manęs! Žinai, kaip tave mylėjau, nesikėsink tosios meilės nustoti!

Živilė. Niekas man, tėveli... (*smarkiai verkia*). Nusiraminsi... vėl būsiu linksma... Niekas.

Karijotas. Sakyk, dukra, dar kartą tavęs klausiu, ko verki? Žinokie, kad ir aš tave myliu, bet nepaklausysi — sunki mano ranka!

Živilė. Tėveli, nurimk... (*bučiuoja jam ranką*). Ach, kaip aš tave, tėveli, myliu...

Karijotas (*nenori Živilės klausyti*). Et... (*ilgoka pauzė, Karijotas neramus vaikšto, pagaliaus*). Žinau, žinau, visa suprantu... Žinau, kodėl tu esi tokia liūdna ir apsiverkusi: įkrito kuris nors mano pavaldinių tavo širdin, bet tu, tikrai žinodama, kad už jo tekėti tavęs neleisiu, verki, liūdi (*piktai*). Taip, leisti tave už savo valdinio niekadosis neleisiu! Aš savo protėvių papročio neperžengsiu! Tu pati gana gerai žinai, kad nei vienas Lietuvos kunigaikštis niekad savo dukterų neleido už sau žemesnio, aš irgi nebūsiu išgama! Taip, liūdėk, kiek nori!

Živilė. Niekad nemelavau tau, brangusis tėveli, ir dabar nemeluosiu: pamilau vieną tavo pavaldinį, tavo tarną... (*Karijotas lyg įdiegtas pašoka*).

Karijotas. Dukrele! Žinai ką: aš tavo kankias sutrumpinsiu — pasakyk, kas jįsai toks.

Živilė. O, tėve! baisu!.. Kam gi jįsai turi žūti?! Kuo jįsai kaltas?! Tėve, ar nebijai dievų bausmės...

Karijotas (*švelniai*). Mano dukrele! Pasakyk gi, juk man bus ramiau ir tau... Dievai liepia bausti nusikaltėlius...

Živilė. Ne, tėve, kas jisai — nesakysiu! Kam gi jam? Užtenka ir mano kančių! Ne, nesakysiu, nesakysiu! Nepyk tėveli...

Karijotas. Živile, žinai, aš žaisti nemėgstu! Geriau pasakyk! Sunkus mano kalavijas tam, kas nepaklauso, aš pripratęs regėti kraują, mano širdis akmeninė, ją nesugraudena jokios ašaros, kad liepsnoja pykčiu... Pasakyk!

Živilė. Ne, tėveli, aš nežudysiu nekaltą—neišduosiu jo, kad ir man...

Karijotas (pyksta). Živile! Dar kartą tavęs prašau — kaipo nusizėminęs tėvas, ir įsakau — kaipo tavo gyvybės viešpats: pasakyk, kas yra tasai nelaimingasis! (*Živilė tyli*). Taip, tu tyli! žinoki — neužilgo Perkūno šventė, liepsiu tave sudeginti aukure. Gal laimingesnė busi Dausų šalyje; dabar — kalėjiman! Ei, tarnai!

Živilė. Man mirtis nebaisi! (*įeina du tarnai*).

Karijotas. Suriškite šitą niekšę ir tuojaus — kalėjiman! (*tarnai persižvelgia, bet nekruta*). Ar girdėjote! Surišt ją ir įmest kalėjiman!

I tarnas. Bet... bet, šviesiausias kunigaikšti...

Karijotas (iširdęs, traukdamas kalaviją). Be jokių stenėjimų! Kaip išdrįstat!.. (*tarnai ima Živilę už rankų ir išveda*). Ach, prakeikti! (*trenkia kalaviją žemėn, vaikščiodamas piktai*). Ach... ach... Tarnai... ir tie neklauso!... Ach man gėda! Amžina man gėda!.. (*be galo inirtęs*). Keršto! keršto! Kruvino keršto! Patsai atkeršysiu... (*pastveria kalaviją nuo žemės ir bėga per duris, per kurias išvedė Živilę*).

(Uždanga).

III PAVEIKSLAS.

(*Scena toji pati. Parajus nekantriai vaikšto*).

Parajus. Kame gi šviesusis kunigaikštis, taip ilgai nesulaukiu, laikas brangus (*pauzė*). Dievai, visagaliai dievai, amžinieji! nekankinkite manęs! Vargšė, vargšė Živilė... Ach, ji kenčia dėl manęs tokias kančias!.. Turės mirti... Oi, neišturėsiu, pulsio kunigaikščiui po kojų, visa pasisakysiu, kad žūsta ji, lai žudo ir mane! (*pauzė*). O ne! Aš nemirsiu, aš ją turiu išliuosuoti, vargšę Živilę! Perkūne, dievų tėve! pasigailėk manęs nelaimingo, pagelbėk man išgauti Živilę, būk mielaširdingas! (*pauzė*). Taip, kad ir mirti prisieitų — turiu ją išliuosuoti! (*girdis žingsniai*). Tai kunigaikštis ateina (*stojas dešinėje, Karijotas įeina iš kairės pusės*). Gyvuok, kunigaikšti; Tegelbie tave dievai nuo visa pikta!

Karijotas. Sveikas, Parajau! Tesipildo dievų valia šioje žemėje! Matau, kaž ko susimąstęs esi, gal ką svarbaus pasakyt turi — klausau!

Parajus. Šviesusis valdove! Rusų pulkai

MUZ. J. ČIŽAUSKAS,
žinomas dainininkas, dalyvaus Vyčių Seimo va-
karų programoj.

užpuolė mus. Visa naikindami eina prie miesto, sargyba nesuturėjo.

Karijotas. O dievuliai! už ką gi baudžiate mane?! (*vaikšto*). Parjojau iš karo, nepasilsėjau ir vėl karan. Duktė man gėdos padarė — kalėjime, tarnai ir tie jau nebeklauso... Ar ir tu, Parajau, jau manęs nebeklausysi?

Parajus. Už tave, kunigaikšti, savo galvą guldaui! Gyvuok laimingai!

Karijotas. Tikiu tavim, Parajau! Taigi, mano mielas, surinkęs kariuomenę trauk mušt rusų. Žinai, niekas taip išmintingai nepasielgs, kaip tu! Pildyk!

Parajus. Visomis pajėgomis stengsiuos pasitarnauti tau ir žmonėms, o mielaširdingi dievai man padės! Kunigaikšti, vieno tavęs prašau, išklausk manęs, šviesusis valdove, išpildyk mano prašymą!

Karijotas. Sakyk, Parajau! Duosni mano ranka geriems tarnams! (*Parajus puola ant kelio*).

Parajus. Šviesusis kunigaikšti! Leiski Živilėi tekėt už manęs! Man plyšta iš skausmo

širdis, matant, kaip ji del manęs kenčia! (*Karijotas rankiasi, pyksta*). Vien to tavęs prašau, šviesusis valdove! O nebūsiu aš laimingas, kol jos neišgausiu!

Karijotas (slėpdamas rūstumą). Parajau, žinai, myliu tave, kaip savo sūnų, bet Živilės atiduoti negaliu! Prašyki ko nori — išpildysiu, bet Živilei už tavęs tekėti neleisiu! Juk pats gerai žinai, kad nei vienas Lietuvos kunigaikštis neleido savo dukterų už pavaldinių, aš gi savo protėvių papročių neperžengsiu — nenoriu būti išgama! (*Parajus atsikelia ir liūdnas traukias nuo kunigaikščio*).

(*Uždanga*).

IV PAVEIKSLAS.

(*Rusų karvedžio palapinė. Scenoje stalas ir dvi kedės, ant stalo dega žvakė. Karvedis sėdi pasirėmęs į stalą alkūnėmis, liūdnas, užsimąstęs*).

Karvedis. Tiek surinkau vyrų!.. O tiek išlaidų!.. Jau, rodos, pralaužtum kurioje vietoje, ten pasirodo tasai Parajus... Ir kas gi tai per vyras!? Hm... Parajus... Jis baisus! It liūtas, puola mūsiškius... turi bėgti... (*pasigirsta žingsniai*). Kas gi čia šiuo laiku nemiega? (*pašoka*). Gal vėl lietuviai užpuolė!? (*pasikelia uždangalas ir įeina Parajus*).

Parajus (eidamas prie vado). Esu Parajus, ateinu tau pa... (*vadas, tartum, įgeltas pašoksta, stverias kalavijo, bet Parajus jį suturi*). Nesimušt atėjau! Mesk ginklą! Atėjau tau pasakyti, kad galiu įleisti miestan...

Karvedis. Kas? Miestan?..

Parajus. Taip, galiu įleisti jūsų kariuomenę miestan...

Karvedis. Kam toji klasta?! (*stipriai laiko kalaviją*). Oi ne! nepravesi tu manęs...

Parajus. Prisiėkiu savo kalaviju (*priklaupta*), čionais nėra jokios klastos! (*atsistojęs*). Prižadėki man nemušti žmonių ir atiduoti man kalėjime sėdinčią kunigaikštaitę — einam, tarnai vartus atkels!

Karvedis (vis dar netikėdamas). Ar tiesa, ką kalbi, Parajau?

Parajus. Ar tu man vis dar netiki?! Prisiėkiu visagaliais dievais (*priklaupta*) juk tai, ką aš kalbu — šventa tiesa!

Karvedis. Ant visa sutinku! (*linksmi*) duok ranką, karžygi! (*Parajus paduoda ranką*). Tuojaus einam! Tarne! Tarne! (*suploja rankom*). O, kaip aš tau dėkingas, karžygi! (*įeina tarnas*). Įsakau pulkams tuojaus ruoštis kelionėn! Pranešk!

Tarnas. Pildau! (*išeina*).

(*Uždanga*).

V PAVEIKSLAS.

(*Naujapilio kalėjime. Dešinėje šiaudų pluoštas, ant jų guli Živilė. Kalėjime tamsu*).

Živilė. Ach, tėve, tėveli! Neteisingas gi tu, nesupranti moters!.. (*pauzė*). O visagaliai, pasigailėkite manęs, padarykit galą mano ašaroms, kančioms! O, Praurime... (*už scenos pasigirsta triukšmas, klykimas, Živilė nustebus klausos valandėlę, pagaliau, nesuprasdama*). Ką gi reiškia tasai šauksmas? Oi, oi! Kasgi čion taip šaukia? Kas per triukšmas pily? (*valandėlę klausos*). Ach, suprantu... Suprantu, ateina... ateina mane nužudyti... Ach jau... jau mirtis!.. O, dievulėliai, atleiskite mano kaltes!.. (*pradeda laužti kalėjimo durys*). Kas gi čia? Kam tos durys?! (*atsikelia*). Ką reiškia... (*nusilpus atsišlieja į sieną*). Baugu... Kam tos durys?.. Kam laužia?.. (*smarkiau pradeda kapoti duris kirviais*). O ne! Tai sapnas... aš klejoju... (*pro iškirstą plyšį skiedros puola kalėjiman*). O kas man vaidenas?! (*klausos*). Ne, ne... laužia duris... (*duris galutinai išverčia, įbėga Parajus, paskui jį daugelis rusų ir Naujapilio piliečių*).

Parajus. Živile! Mano brangioji!..

Živilė. Ach!.. (*alpsta, Parajus ją paima ant rankų*).

Parajus. Esi laisva, meiluže, jau niekas tavęs man dabar nebeatims! (*bučiuoja*). O vargšė! Apalpo... Gelbėkit! Gelbėkit! Žmonės gelbėkit, ji apalpo... (*kelios moters puolasi gaivinti Živilę, Parajus joms padeda*). Ji laisva, ji mano amžinai... (*Živilė pradeda alsuoti, krutėti*). Oi ne, nemirsi, brangioji! Tu esi laisva, tu esi amžinai mano! (*Živilė visiškai atbunda, nustebus žiūri į rusus*). Tu esi laisva, tu esi amžinai mano! Esi laisva, mano brangiausioji!.. (*bučiuoja*) Živile, esi amžinai mano...

Živilė. Iš kur čia tie vyrai? Kas juos atvedė? Kur gi aš?..

Parajus. Nusiraminki, mylimoji, nieko, nieko... Jie man padėjo tave išliuosuoti... Tu esi laisva, tu esi amžinai mano! (*bučiuoja Živilę, bet ta to, tartum, visai nejaučia, nemato*).

Živilė. Aha! Suprantu visa... (*atsitraukia nuo Parajaus*). Šalin, išdavike! Tu del manęs priešui išduodi tėvynę... (*Parajus stovi, kaip stabo ištiktas*). Aš išdavikams vieną užmokestį teturiu... (*Pastveria Parajaus kalaviją ir smeigia jam krūtinėn*). Žūki, šunie, tėvynės išgama! (*žmonės nustebę baisiai traukias atgal*). Žmonės! Naujapilio piliečiai! Ko laukiate? Ko nevejat rusų iš savo tėvynės?.. Aha, aš jums parodysiu, kaip reikia ginti nuo priešų tėvynę! (*Kalaviju puola rusus, smogia pirmą patiktąjį, žmonės stverias ginklą ir muša rusus*). Šalin iš mūsų tė-

vynės, prakeiktieji! Šalin! Traukitės šalin, o ne — žūsitate, kaip šunės!... (*rusai bėga, kalėjime pasilieka keletas negyvų ir sužeistų; už scenos kurį laiką trukšmas, klykimas, ginklų žvangėjimas, bet galop viskas nurimsta; šaukia: "Garbė karžygei kunigaikštaiti! Garbė Živilei! Lai gyvuoja mūsų laisvoji tėvynė! Valio!"*).

(Uždanga).

VI PAVEIKSLAS.

(*Viršutiniame Naujapilio pilies bokšte. Keturios akmenų sienos — visa scena... Scenoje Karijotas ir keletas (10—20) šarvuotų vyrų, laukia išiveržiant rusų.*)

Karijotas. Tik, vyrai, nedrebėkit! Lietuviais esam!.. Rusų neįsileisim čion, kol gyvi!

Visi. Tik per mūs lavonus jie čia įeitų! (*įeina tarnas*).

Tarnas. Šviesusis kunigaikšti! Rusai, matydami čion greit neįsiveršią, ruošias padegti pilį.

Karijotas. O ne! to nebus — tik bailiai gali tokia mirtimi mirti, o ne karžygiai! Vyrai! argi mums negėda būtų nei vieną priešą nenukovus mirti?!... (*tarnui*). Praneški, kai degs, mes tada išėję pulsime priešą ir skinsim sau kelią jo eilėse! Arba būsime laisvi, arba žūsime! Taip, karžygiai?

Visi. Arba būsime laisvi, arba žūsime!

Karijotas. Vyrai! Paduokite midaus, tepadrąsin jisai mus žvelgti giltinėn tiesiai į akis! (*vienas karių išeina, tuojaus grįžta nešinas moliniu qsočiu midaus, visi ima ragus, pilasi midaus*). Už jūsų sveikata, karžygiai! (*geria*).

Visi. Gyvuok, kunigaikšti, mes galvas guldom už tave! (*visi geria midų, įeina tarnas*).

Tarnas (sumišęs iš džiaugsmo). Valdove! muša rusus... Živilė veda... Bėga iš miesto...

Karijotas (visi pašoksta). Ką gtrūžiu! Ar teisybė, tarne? Juk Parajus...

Tarnas. Parajus... jo nebėra... (*pauzė*).

Karijotas. Jau suprantu! Visame dievų valia... (*visi kelias, traukia kalavijus, skuba prie durų, duryse sutinka Živilę*).

Živilė (įėjusi, puldama Karijotui po kojų). Tėve! Matai, kaip tavo Živilė atlygina tėvynės išdavikams!.. Tėve, dovanok man... atleisk.. (*alpstą*).

Karijotas (klaupiasi, paima ją ant rankų; visi suklaupia). Dukrele! Živile! Atleidžiu tau, atleidžiu... Dovanoki man... O tu mano dukrele, karžyge! (*karštai bučiuoja ją kakton*).

Živilė (paskutiniu kart atmerkdamą akis). Ten... Dausų ša... (*mirsta*).

Karijotas. Ten, ten, dukrele, pas dievus, Dausų pasauly... Garbė tau, dukrele, garbė am-

žina už tokį karžygišką darbą! Tu žuvai... Aš kaltas... Aš tave pražudžiau...

Visi. Tu žuvai, bet tavo darbai amžinai gyvi! Garbė tau, karžyge! Amžina garbė!

Karijotas. Tu mano, dukrele, mano turtas... O kur aš pasidėsiu?!.. Aš kaltas... Aš tave pražudžiau... Atleiski man... O aš niekšas! Aš pražudžiau... (*Verkia, krūpsi*).

(Uždanga).

St. Žvirgždās.

UPELIS.

(*Sonetas*).

Saulutei užgesus, gana jau vėlai,
užmigo užsnūdo tamsieji šilai,
aukštas viršūnėles pridengę rūku.
Nebepučia vėjai; aplinkui tyku...
Tik vienas upelis nerymsta, netyli, —
taip ilgisi jūrės ir taip jis ją myli,
jog blaškosi dieną, nemiega naktis,
kol amžiams paskęsta į marių vilnis.

Ir man naktuzėlė užmerkus akis,
tyla ir ramybė paliečia skruostus,
sapnuose svajonių aš paregiu šalį.
Tik jaunąją širdį vai kas užmigdys,
kai šypsos jai laimė, vilioja dangus,
ir dieną ir naktį nurimti negali?...

1923. VIII. 15 d. Kaunas.

Jurgis Daina.

DAINA.

Jauna mano širdis,
Ir jautri, ir karšta...
Nebaisi jai yra,
Sunki būvio našta.

Ji alsuoja ramiai,
Ar diena, ar naktis,
Ar nelaimės, vargai,
Ar laiminga butis!...

Tik, sakyk, delko tu,
Vis liūdi visuomet,
Nedainuoja linksmi,
Nėkuomet, nėkuomet?...

Ar per sunkūs yra
Gal šios žemės vargai?
Ar apvyklė tave
Išrinktieji draugai?

Ko liūdi per dienas,
Kas, sakyki, yra,
Kad net vilgo akis
Tau gaili ašara?!...

Nemyli gal manęs?
Gal būt, kitą myli?
Ir jaunystės linksmos
Visa širdžia gaili?!...

28—XI—18,

K. Makrickai.

Vēversēlis.

VASAROS RYTAS.

(Trioletas).

Saulē teka, rasa mirga,
Skaisčiai žiba ant žolelių,
Dangus grynas, erdvė pilka —
Saulē teka rasa mirga.
Vėjas pučia, žolės virpa,
Dainos girdisi paukštelių.
Saulē teka, rasa mirga,
Skaisčiai žiba ant žolelių.

Pr. Lemberys.

ILGĖJIMAS.

Galingi ilgesio sparnai
Sudrumsčia jūrą, dangų, žemę,
Sudrumsčia širdis amžinai
Ir nyksta lyg rūkai aptemę...

Toli Tu, mano mylimoji,
Žvaigždžių takais nukeliavai,
Ir veltui pro mane svajoji —
Veltui gėlių man pririnkai...

Sparnais aš aro atplasnošiau,
Laimingas būčiau prie tavęs,
Ir visa Tau padovanočiau,
Už meilę tyrą ir gėles...

Bet ne, sparnuotos vien tik mintys mano,
Galinga tik jauna siela
Gal skrist už kalnų okeano,
O tik ne aš, miela!..

Sudiev, užburtieji žvaigždynai,
Sudiev, galingoji tyla,
Sudiev, jums pasakų kalnynai,
Manoj sieloj žaibai... Audra...

Kaunas, 3/VI—22 m.

J. Naruševičius.

Nuodai nuodams nelygūs būna:
Vienų be galo šlykštus skonis
Ir šie užnuodija mūs kūną,
Galutinai jį sau pavergia,
Kitų gi skonis mus patraukia
Ir paragauti taip vilioja,
Kad žmones jų, kaip vaisto, laukia
Ir juose sielą paskandina.
Nuodų mūs kūnui užtaisytų
Nesunku yra apsisaugot:
Jei akys nebeužmatytų,
Tai šlykštus skonis juos išduotų.
Nuodų, kur žudo mūsų sielą,
Yra kur-kas sunkiau išvengti,
Nes juos vartoti smagu, miela,
Jie nejučiomis sielą žudo.
Pasauly daug yra piktybės,
Kuri užnuodija mūs sielą,
Kuri į kelią nedorybės
Mus nejučiomis stumte stumia.

Pr. Genys.

* * *

Ankstų skaidrų
Rytuzėlį
Saulė kėlė...
Ir paraudo
Tolūs rytai...
Išsiblaivė
Vakarai...
Tik siūbavo
Tylios jūrės...
Vėjas standžiai
Tempė būres,
Į begalę
Ruošėm valtį...
Bet sujudo
Marių gelmės...
Ir užgauta
Skambi styga
Suvirpėjo...
O širduzė
Laisvą bangą
Numylėjo...

27. 2. 23 m.

A. Matutis.

Antroji Beatrice.

Mirus Dantei ir po jo mirčiai praslinkus pusamžiui Ravenos pakrašty dar tebegyveno vienas senyvas vyras, kuris iš daugelio kitų garsėjo pagirtiniais dailydės ir dailininko gabumais. Jo ir jo bendraminčių darbo liekanų galėjai užtėmyti ir katedrose ir bažnyčiose ir vienuolynuose. Jų tikėjimas buvo tvirtas ir nesimatė abejojimų šešėlio; šių dienų modernizmo gadynėje mums ir daugeliui reikėtų prieš juos parausti. Anose dienose triūsiantys jautė, kad jų darbas buvo tai malda ir kad darbavosi šimtmečiams, o ne vien tik pelnyti kasdieninę duoną.

Tas senyvas vyras vadinosi Jacopo Seconi. Jis tai turėjo vienturtę dukrą Beatrice, kuriai netingėdavo pasakoti apie neužmirštiną Dantės ištrėmimą, o Jacopo dukrai nenusibsdavo klausinėti savo tėvelio apie Dantės Beatricę, Skaistyklos kančias ir neapimamą Dangaus gražumą.

Florencijoje gyveno Jacopo brolis. Ir būdavo kas mėnesį jis atkeliavdavo Ravenon pas savo brolių pasidžiaugti ir pasišnekučiuoti su skaisčiaja gražuole Beatrice, kurią labai mėgo ir mylėjo; gi Beatrice labai neapkentė jo.

Abu broliu, po skanių pietų, būdavo, tuojau užves šneką apie Dantę ir Florenciją, apie Dantę ir Raveną. Jūdvių šneka būdavo įvairi ir įdomi, o kartais nuobodi, bet gi gan juokinga. Ir kiekvienas turėjo savo įsitikinimus, tvirtai laikėsi savo tēmos ir skiriantis — neprieidavo galo.

Augalotas Florentietis užsispyrusiai tvirtindavo, kad Dantė pasmerktas pragaran ir yra amžinai žuves.

“Eccovi l'uomo che stato all' Inferno! Aš sakau: “Eccovi l'uomo che sta all' Inferno!” kartodavo, nurodydamas ir modamas ranka.

“Corpo di Bacco!” sušukdavo jo brolis Jacopo. “Už tokius išniekinimus pats eiti ten turėtum. Gerasis Dievas negalėjo tokio žmogaus pasmerkti pragaran. Ir negalėjo tokios garbės duoti šėtonui.

“Bet gi pats Dantė smerkė pragaran kunigus ir vyskopus ir kardinolus”, atkirsdavo Florentietis.” Jis tai pripildė pragarą savo priešais. Jis buvo keršto pilnas; niekam neatleisdavo ir nedovanodavo. Tokiam nėra vietos Danguje”.

“Aš mačiau jį čia ištrėmime”, atsakydavo Jacopo, “kuomet jūs, gerieji Florentiečiai, ištrėmėte jį. Aš mačiau jį vaikščiojant mūsų gat-

vėmis. Jis atrodė nusiminęs, nuliūdes, tačiau tvirtas, didingas. Mano tėvas rodydamas jį, sakydavo: tēmyk, Jacopone, ir gerai atmink! Tai vyras, kurį žmonės minės ir gerbs iki laiko pabaigai!”

“A, jo veidas ytin rūstus ir nepakenčiamas, pilnas rūstybės ir keršto prieš Dievą ir žmones”, atsiliepdavo Florentietis.

“Tai panašumas į šėtoną! Ne, ne, ne!” šaukdavo Jacopo. “Bet gi jo veidas įkvėpimo pilnas, didingas ir ugingas. Gerai pamenu. Būdavo — jis praeina pro šalį visad žvelgdamas priekyn ir augštyn, apsisiautęs žiponu, o lankstamoji bereta puošdavo jo galvą. Liaudis, būdavo, klaupia ir bučiuoja tas vietas, kuriomis jis žengdavo. Ir mirus jam Dievas siuntė savo angelus ir jo Beatrice pasitiktų jį”.

“Ba”! surikdavo Jacopo brolis. “Tai dievota apgaulė. Tėra tik dešimt įsakymų, mano broliu; gi jų didžiausias tai “Mylėsi!” Tikėk man, kad tavasis Dantė skaitė *Lasciate* daugiau nei vieną kartą po savo mirčiai!”

“Tai į kur gi Dievas būtų jį paskyręs?” užrėkdavo nekantriai Jacopo. “Ar gi Dievas kurtų jam kitą circulum žemesniajame priedangy? Ne! ne! Tokių, kaip Dantės siela, Dievas nepasmerkia ir nepražudo. Gal trumpam laikui siunčia į Skaistyklą; mes irgi turėsime ten eiti už mūsų nusizengimus ir silpnybes. Dantė gi pasmerktas! Tai visas jau Danguis sukiltų prieš toki nusprendimą!”

Tokia tai kontroversija taip begaruodama ir tęsdavosi, o Jacopo dukra, Beatrice, klausydavosi — tēmydama kiekvieną sakinį. Ir kart-kartėmis privedavo ją verkti tokie nesiliaujami dvejetos brolių kivirčiai. Ir del tosios priežasties Beatrice neapkęsdavo savo dėdės ir atsisveikinant neduodavo jam bučkio.

Po to ištisomis dienomis Jacopo nesijausdavo savas. Tačiau visad kantrus laikėsi savo užsiėmimo ir taip ilgomis valandomis varydavo savo darbą. Tik kartais apsistodavo, kad nubraukus prakaitą nuo savo veido ir tylomis pratarėdavo:

“Dantė pragare! Taip, jis buvo ten nužengęs! Mes visi žinome tą; nūngi jo ten nėra. Ir šventai prisiekiu, kad jo ten nėra!”

Ir vėl pradėdavo savo darbą, o Beatrice, besitriūsdama apie kakalį, kartais būdavo šiurpulių apimta ir apsiašarodavo, liedama griaudžias ašaras.

L. VYČIŲ 4-tos KP. PIONIERIAI,

išbuve 10 metų nuolatiniams kuopos nariams. Jų pagerbimui kuopa surengė vakarą, kuris įvyko š. m. balandžio 27 d. Kuopa įteikė visiems po aukso žiedą atminčiai.

Sėdi: 1. Sofija Bartkaitė, 2. Domicelė Šulckaitė, 3. Balbina Abromaitė.

Stovi: 1. Petras Varakulis, Antanas Ruikis, 3. Antanas Maliauskas, 4. Antanas Petrulis.

Vakarop, užsbaigus darbui, kuomet senasis Jacopo pavakarieniavęs imdavo didingo dainiaus kūrinį ir įsiskaitęs paskęsdavo nepaprastų ir kilnių minčių verpetan, tai Beatrice slaptomis išsprūsdavo bažnytėlėn, kuri buvo netoliese ir joje ilgai ir dievotai meldavosi. Ji buvo jaunutė, maloni ir nekalta mergelė. Ji mylėjo viską ir visus, bet už vis labiausia ji mylėjo Dievą. Savo maldose ji niekad nepamiršdavo mirusios savo motulės. O atsiminus tėvelio žodžius, ji klaupdavo prieš puošnųjį Mergelės Marijos paveikslą ir dievotai aukodavo savo maldas ir už mirusio dainiaus sielą.

“Visų užmirštas ir atmestas gyvenime!” atsidusdavo slapčia. “Didinga jo siela neturi būti užmiršta jam pasimirus. Ir Gerasis Dievas išklausys kūdikio maldos dėl kilniausios sielos, kurią Dievas sutvėrė amžiams.”

Ir ji meldavosi atkartodama dainiaus lūpomis tuos žodžius, kuriuos ji žinojo, kaip ir Pater Noster arba Ave Maria. Ir nebūdavo to vakaro, kad nekartotų vienos garsingų dainiaus giesmių savo tėvelio užmačioms.

Ir taip vieną vasaros vakarą pabaigus maldas ji užmigo prie altoriaus laiptų ir sapnavo sapną. Ji regėjo didžią jūrą pačiame priešaušryj, atbūndančiame rytmetiniame ir vilniuojančiame vėjelyje, kurį pagavo gražioji šviesa, kilan-

ti iš degančių rytų ir paskui apšvietė visą jūrą. Ir ūmai iš už vandenų artinosi laivelis, kuriame matėsi Siela — Moteriškos Siela, spindanti, kaip saulė. Netrukus ir laivelis ir Siela prisigretino prie miegančio kūdikio ir sustojo.

Ir Moteriškos Siela prašneko į kūdikį.

“Gailestingumo kūdiki, kelkis ir skubinkis laivelin; aš atėjau paimti tave.”

Ir kūdikis paklausė:

“Kas gi tu esi?”

Ir Siela tarė:

“Aš esu Dantės Beatrices dvasia. Aš buvau siūsta paimti tave”.

Ir rūpestingoji mergelė atsakė:

“Aš negaliu apleisti savo tėvelio, nes jis yra senas ir silpnas”.

Ir Siela pasakė:

“Pati turi eiti su manim, nes tu turi raktus tos vietos, kurioje yra pamirštasis, kurį tu ir aš myliva”.

Ir jaunutė Beatricė paklausė ir įlipo laivelin. Ir priplaukė prie baugingo urvo, uždaryto vartais, kurių geležys atrodė raudonos, lyg ugnis. Ir už tų vartų kalėjo didingas dainius.

Ir Siela įsakė:

“Eik ir atidaryk vartus ir paliuosuok mūsų Sužiedotinį”.

Bet gi žemiškoji dukra, verkdam, atsiliepė:

“Vai, varge! kaip gi galiu aš? Juk aš dar kūdikis, o vartai — sunkūs. Aš negalėsiu jų atkelti”.

O Siela paliepė:

“Imk raktus ir skubinkis!”

Ir Beatrice patėmyjo du raktu, kabančiu ties jos prijuoste ir juodu atkabino. Jų vienas paženklintas “Meilė” ir buvo auksinis; kitas gi buvo sidabrinis ir matėsi žodis “Malda” įspaus-tas jame. Ir peržengus ji taikė pirmutinį raktą užrūdijusiam spynon. Vartai sutarškėjo, tačiau neprasivėrė. Tuomet ji panaudojo sidabrinį raktą ir sunkieji vartai plačiai prasivėrė. Ir kūdikis, įžengęs, pagavo dainiaus ranką ir traukė save. Ir paskui uždarė vartus visu smarkumu. Ir įžengė laivelin skubinosi visi trys į pirmąjį priearšrį, į infinitą, į dangų. Ir, dainius, uždėdamas savo ranką ant kūdikio galvos, iškilmingai tarė:

“Tris kars būk palaiminta tu, antroji Beatrice, nes ką manoji Beatrice padarė man regėjime, tai tą tu atsiekei man tikrumoje”.

*

“Nu kas gi čia dabar? giovanetta mia!” tarė senutis zakristijonas, barškindamas raktais ties užmigusia mergele. “Bet gi pataikė gražią vietą primigti. O miegas greitai apima jauuo-

sius". Ir pašaukė: "*Surge, filia! Benedicamus Domino!*"

Jis gi pasilenkė ir pakėlė miegančio kūdikio galvą.

"Jesu! Maria! ji gi negyva! mirus!

Zilvitis.

Atminimo Žiedas.

I.

Trukšminga puota, skaistus jaunimas,
Raudojo smuikų skambūs aidai,
Tai pirmutinis susitikimas...
Džiaugiesi — sielą sieloj radai.

Čia pirmą kartą išgirdau dainą,
Malonią, puikią iš jos širdies,
Ir štai kelintas jau metas eina,
Aš ją dainuoju iš atminties.

Dainuoju ją rymodam's vienas,
Ji kelia dvasią, tildo skausmus,
Ir ašarotos džiūsta blakstienos,
Ūkanoms klotas blaivos' dangus.

II.

Pakėlus aukštyn mėlynąsias akis,
Kur dega žvaigždžių aureolė.
Nerimo krūtinėj jautri jos širdis,
Iš lūpų veržėsi dejonė.

"Čia šalta ir liūdna nakties tamsumoj,
Vienai susimasčius rymoti.
Kas ducs man sparnus ir ten tolumoj
Pakilsiu tarp žvaigždžių skrajoti?"

Iš požemių pelkių ištiesiu rankas,
Nors skausmas krūtinę taip gelia!
Vienok ši minia manęs nesupras,
Nei mano liūdnąją dainele."

Ir vėl nuskambėjo jos balsas graudus,
Virpėdamas kilo nuo žemės.
Sustingo minia ir klausė dangus,
Apvainikavo jį žvaigždelės.

Aplink margaspalvė siūbavo mintą.
Valio! gaivalingai klegėjo!

Tik ji negirdėjo... ilgesio sapne
— Per skruostus ašaros riedėjo.

III.

Tu žiede svajonių, tu mano ilgesys,
Tu širdyje meilės ugnelę sukūrei.
Su tavim taip gera, esi man pavėsys,
Kaip tyrų keleiviui po palmos viršūnės.

O aš pažinau skaisčiausiąją sielą,
Kada tu pravėrei slaptingas duris,
Ir meilės styga užgauta suvirpėjo,
Tada pažiūrėjau į tavo akis.

O tujų akių versmė begalinė,
Jose tavo sielą-jausmus išskaičiau.
Tai kėlės, tai leidos jaunoji krūtinė,
Tik viena... Myliu tave... jaučiau.

Tai imk mano meilę, priglausk prie krūti.
Ireikim, kursaulė gėlių žiedus gvildo [nės,
Kur paukščiai giesmėmis pasveikina rytą,
Kur vystančią rūtą gaili rasa vilgo;

Tenais mes surasim gyvenimo giją,
Auklėsime lūkesy iškilusį jausmą.
Tegu pajautimai sieloje atgija,
Nutildys krūtinę beslėgiantį skausmą.

IV.

Aušra po nakčiai prigimimą kelia,
Rasos karoliai prausia gėlių žiedą,
Kodel man liūdna ir krūtinę gelia,
Per skruostus karčios ašaros vien rieda.

Mane neliksmis dainelė lakštutės,
Nei nesušildo spinduliai saulutės,
Jau palydėjau su vakaro tyla,
Sapnus ir meilę... ir ilgesis kyla...

Ir mane veda į užburtą šalį,
Kurios užmiršti jau širdis negali,
Ten mudu dažnai gėlių žiedus skynėm,
Po tyliais pavėsiais į vainiką pynėm.

Manėm papuošti gyvenimo kelią,
Meilėj augintais gražiausiais žiedeliais,
Viskas išnyko... ir laimės žvaigždelė
Senai užtemdė pilki debesėliai.

V.

Nuo tavo liūdesio
Krūtinė man šala,
Nuo didžio ilgesio
Veidai mano bala.

Buvai man lakštutė,
Pavasario rytą
Pajudinau stygą
Sielos užrakytą.

Tu savo dainelių
Žavėjančiais rimais
Irengi sostą
Gelmėse mano širdies.

VI.

Bet susipynė gyvenimo nitys,
Kaip rytmečio miglos išnyko svajonės.

Kur vienam eiti, oi kur man dangintis
Sparnus pakirto... kankin abejonės...

Tik nykūs šešėliai praėjusio laiko,
Vienas po kito į užmarštį plaukia.
Iš kurios niekas, niekas nesugrįžta...
Einu, surasiu ten ramybę jaukią.

Tai nors palaimink mane ant to kelio,
Kuriuom likimas tolyn, tolyn varo,
Sudiev, dar kartą sudiev, numylėta,
Aš eisiu vienas su ilgesiu savo.

VII.

Eiki, mielasis, paimk šitą žiedą,
Jį dovanoju mano atminimui.
Eik ten, kur saulė, kur paukšteliai gieda.
Tiktai nežūki jūroj užmiršimo.

O kad sutiksi valandas audringas,
Bučiuok tą žiedą glausdams prie krūtinės,
Palengvins būtį... tas kelias neišgas,
Nuves prie laimės tave begalinės.

VIII.

Jau vysta, vysta jaunystės žiedas,
Buvęs brangiausia mūs dovana.
Dangus nuraudo kraujais aplietas,
Sukelto jausmo gana, gana.

Verpetuos skęsta amžiais žadėtas,
Širdy auklėtas ryto dangus.
Tu pasiliksi, o, numylėtas,
Visad vienodas sielai brangus.

IX.

Išgersiu į dugną gyvenimo taure,
Išgersiu, tepildos, kas buvo žadėta.
Pažinęs pasaulį ir viltį apgaule,
Vienok neužmiršiu tavę numylėta.

Tegul susikaupia į vieną būtybę,
Ir tavo ir mano brangus atminimas.
Pažinę viens kito sielos paslapybę,
Tiktai nedėkingas mus skiria likimas.

Žinau, neužilgo sutiksime kapą,
Priglaus sopulingai suspaustą krūtinę,
Ar uždės ant jojo gėlės žalią lapą,
Ar pažins kas mūsų meilę begalinę?

X.

Nejudink jautriausių širdies pajautimų,
Nesikels iš kapo, kurie jau numirę,
Geriaus užrašytų sieloj atminimų,
Nerodysim niekam giliai užrakinę.

Giliai juos paslėpę sielos šventenyčioj,
Kad niekas, oi niekas, ten jų nesurastų.

Tiktai jei po mūsų kada iš netyčių
Ainiai šaltą kapą svajonėms atkastų.

Lai mūs išauginti krūtinėj troškimai,
Suteikia del jūjų daug žadančią lyrą,
Tada nors po amžių ainių atminimai
Supras, kad neveltui, tos ašaros byra.

Linksmi mes sutikom iškilusį džiaugsmą,
Kada mus masino ir laimė ir grožė.
Tai ramūs sutiksim krūtinėje skausmą,
Kurs sklidiną taurę kartybių atvožė.

* * *

Jau gęsta žaroti saulėleidžio plotai,
Jau sutemoj alpsta ir miršta aidai,
Einu pasiguosti lelijai rasotai,
Supras nekalčiausi mane tie žiedai.

Aš juos apkabinus karštai išbučiuosiu,
Aš jiems pasakysiu, ką kenčia širdis.
Ir tavo ir mano jiems meilę aukosiu,
Ten auštančio ryto saulutė prašvis.

Vienok jau saulutė neperlauž tą plūtą,
Nenušvies nykiųjų sutemų sielos,
Kas vakar dar buvo svajota, sapnuota,
Užgeso verpetuos nakties amžinos.

St. Žvirgždas.

BEDALIS.

(sk. Lukošių Juozui).

Kaip liūdi pasenusios rudenio dienos,
Gamta nusimetusi apsiaustą žalią;
Kaip verkia keleivis prie kryžkelės vienas —
Taip liūdi ir verkia palaidojęs dalią.

— Jahove, geriau jis padangių ore būt užgi-
Ir pilkuosius debesis mintų po kojų, [męs,
Gal savo laimužę dar būtų pavijęs,
Dar kartą gal tektų išvysti rytojų.

1923. VII—30 d.

M. V. Ogin—Krakovo.

NELIŪDĖK, JAUNYSTA!

Puiki gamta
Žydi gėlės —
Tu žydėk, graži jaunysta!
Ramūs medžiai
Giedras dangus
Nekalta, rami jaunysta!
Ak! nevyski,
Tu gražuole!
Neliūdėk, jaunysta!

Mariampolė, 1924—VI—5 d.

Zanavykas.

Zemckiams*¹ Nepavyko.

(Caro laikų vaizdelis).

— Šiandien tai pelnysiva, Čekrygin — tarė žemckis į savo draugą (kitą žemckį).

— Na, už ką gi? — klausia Čekrygin.

— Ugi atlydėjo numirėlį į bažnyčią.

— Atlydėjo, tai atlydėjo; nuolat lydi.

— Ar tu nežinai, kad šiandien pirmos klasės galiupka?**)

— Galiupka! Laike galiupkos nevalia leisti numirėlį į bažnyčią! — karščiaivosi Čekrygin...

— Tokį dalyką reikia viršininkui pranešti.

— Pranešę pinigų negautuva.

— Pranešti būtų gerai, gautuva pagyrimą, bet...

— Kas "bet"?

— Taip, taip. Pinigų negautuva — atkartojo Čekrygin.

— Na, o jeigu važiuotų pro šalį viršininkas, tai tikrai pastebėtų, kad čia laidojama.

— Jis nevažiuos; šianakt pas jį buvo pokylis; žinai, viršininkas po pokylio visuomet guli ligi pietų.

— Ką tu šneki! Šiandien jis nemiegos — galiupka.

— Kad galiupka, tai tikrai jis nevažiuos.

— Jeigu taip, tai puikiai turiva.

— Puikiai, puikiai — pakartojo Rakčiej.

— Kad mudu ir pelnytuva ir pagyrimą gautuva nuo viršininko, tai būtų gera.

— Jau taip nenorėk. Ir tai mudviem gerai. Kur tiek pinigų gautuva? — atkartojo Rakčiej.

Rakčiejus išėjo. Čekrygin'as žengęs į kitą kambarį, savo moteriai tarė:

— Izavieta! Šiandien daugiau degtinės atnešk — pelnėva.

— Pelnėta. Tai bus daugiau degtinės — atsakė Izavieta ir išėjo valgi ruošti.

— Tai trauksiu, tai trauksiu skystimėlio — mąsto Čekrygin'as. — Kad mudu visada taip pelnytuva.

Čekrygin'as valgydamas viską Izavietai papasakojo; kaip jis pelnysias, kaip juodu gudriai pasielgė, nepranešdami dalyko viršininkui. Kiek pamąstęs, klausia pačios:

— Kiek mudu galiva imti?

— Aš vis gi nežinau, iš ko judu pinigus imsit? — pamąščius klausė Izavieta.

*) Žemckis — policistas, policmonas (suvalkiečių tarimas).

**) Galiupka — caro ir jo giminės šventė.

— Iš klebono.

— Tai daug imkita, daug imkita: kokį 1000, kokius 2000 rublių. Pas jį pinigų yra. Nepasipiginkita.

Rakčiej tuo tarpu nuėjo į valščiaus raštinę. Užsikvietė viršaitį ir raštininką į pokylį. Be to, trumpai paminėjo šios dienos įvykį ir sakė, kad viršaitis nusiduotų nieko nežinąs apie laidotuves. Parėjęs namon, jis pavalgė ir ėmė kelias "burneles" viršaus, negu darydavo paprastai. Ir tuoju žengė pas Čekrygin. Įėjęs vidun, pradėjo kalbėti:

— Kiek mudu galiva imti iš klebono?

— Galiva imti daug: 1000 ar 2000 rublių. Ir Izavieta taip sakė. Tik nesipiginkiva. Didelė bausmė klebonui — tęsė toliau Čekrygin.

— Jis gali Sibirą pamatyti, gali Kalvariją, gali netekti vietas.

— Taip. Gali, gali — patvirtino Rakčiej.

— Juk šitokių atsitikimų aš negirdėjau. Bet mudu pelnysiva, o klebonui bus baimės. Kad visada mudviem taip sektųsi uždirbti — džiaugėsi Rakčiej.

— Mudu nesirodykiva, kaip lydės į kapinyną. Jeigu paskui kas ir klaus, kodėl šiandien iškilmingai laidojama, tai galima sakyti, buvova išsiviję "slapuką", tai mudu negalėjova žinoti, kas čia darėsi — pasakojo Čekrygin.

— Visai gerai tu sakai. Tu gerai sugalvoji — pritarė Rakčiej.

Išėjo juodu lauk ir apsidairė į visas puses. Nieko pavojingo nematydami, suėjo vidun. Juodviem įėjus vidun, pradėjo bažnyčioje skambinti. Kunigas giedodamas lydėjo į kapinyną numirėlį. Paskui ir pirma karsto ėjo daug žmonių.

— Kad dabar atvažiuotų viršininkas, ką mudu darytuva? — klausė Čekrygin'as.

— Visi su viršininku drauge pinigus dalytu-mės — atsakė Rakčiej.

Graitai nugiedojo ir palaidojo. Sugrižta kunigas ir žmonės iš kapinyno. Viskas nutiko. Tuomet žemckiai tarėsi, kaip kalbėti ir kaip elgtis nuėjus pas kleboną. Rakčiej sako:

— Reikia, nuėjus, smarkiai užimti kleboną, kam jis galiupkos neatlaikė.

— Taip. Reikia treptelti, kad baimės davus ir rengtis areštuoti. Viską daryti smarkiai. Kaip mes jį areštuosime, tai jis prašysis, bet kad daugiau išlošus, dar pasistatykiva smarkesniais — pasakojo Čekrygin.

STASYS ŠIMULIS,

L. Vyčių 4-tos kp., Chicago, Ill. pirmininkas, jaunimo apaštalas (taip jį kai kurie vadina dėl jo nenuilstančios darbuotės), Chicagos apskričio šulas.

Visose lietuvių kolonijose Vyčiai puikiai gyvuotų, jei bent po vieną tokį darbuotoją turėtų, kaip St. Šimulis.

— Jeigu nesiūlys pinigų, patys pareikalaukime.

— Bet pasibrangykiva — pridūrė Čekrygin.

Taip juodu susitarę, ką sakyti nuėjus pas kleboną, išėjo. Šiandien jiems siauros gatvės buvo. Dar Rakčiej laikėsi, o Čekrygin, kaip dienos ėriukas, strapaliojo. Beeidamas uzmyne vienai merginai koją ir riktelėjo ant jos:

— Iš kelio! Ar nematai kas eina!?

Galų gale pasiekė kleboniją. Nieko negalvodami, kurios klebono durys, pataikė virtuvėn.

— Klebone! Kodel šiandien galiupkos neatlaikai! — Mat, juodu manė, kad čia klebonas, nes šeimininkė atsisėdus vartė knygas ir žiūrėjo, kaip pietus pagaminti.

— Ponai, tenai klebono durys, meldžiame užėiti — atsiliepė šeimininkė.

Tuoj juodu iš virtuvės išėjo ir zengė į klebono kambarį. Kaip juodu įėjo, klebonas skaitė brevijorių. Pamatęs žemckius įeinant, padėjo ant stalelio brevijorių ir laukė, ką jte pasakys.

— Klebone! kodel šiandien neatlaikai galiupkos? — riktelėjo Čekrygin.

— Galiupkos! Ar tai šiandien galiupka? — nustebęs tarė klebonas.

— Dar nežinai! Tuoj Sibirą pamatysi! — smarkavo Rakčiej.

— Ar ištikrųjų galiupka? Nagi aš pažiūrėsiu — ir pradėjo vartyti rubricelę.

— Galiupka — tarė klebonas.

— Pirmos rūšies galiupka. Tai kodel jūs nesakėte prieš pamaldas? Kodel jūs leidot laidoti ir nestabdėte lydint į kapus? Juk mūs kapinynas toli, galėjote išgirst, kada laidojame — kalbėjo klebonas.

— Ar tai jūs toki sargai! Nepranešėt, kad šiandien galiupka. Ir dar kokia? Pirmos rūšies. Jūs ne sargai. Aš negaliu jus vadinti sargais. Ar ištikrųjų nesakėte nieko karsto nešikams?

— Nesakėme — baimingai pratarė žemckiai.

— Aš jums nedovanosiu, aš jums negaliu dovanoti, aš jus pamokysiu, koki privalote būti sargai. Rašau viršininkui skundą — imdamas popieros lapą ir rašalą, kalbėjo klebonas.

KAZYS GERVILIS,

vienas pirmųjų L. Vyčių 4 kp., Chicago, Ill. narių ir organizatorių, kurį laiką buvo kitur išvažiuavęs, dabar vėl antri metai darbuojas 4 kuopoj. Ypač yra pasidarbavęs organizavime beisbolo ratelio (1923 m.).

Taip pat uoliai dalyvauja Chicagos apskričio chore (pernai buvo jo pirmininku) ir kituose katalikų visuomenės darbuose.

— Aš šitaip rašau: Šiandien nebuvo atlaidytos pirmos rūšies galiupka. Tai matydami žemčiai nieko prieš pamaldas nesakė ir...

— Tėveli, klebonėli, nerašykite nieko viršininkui, mes neteksime vietos — mairavo žemčiai klebono ir nutraukė jo raštą.

— Kaip aš galiu nerašyti. Jūs tokį dalyką pamiršote. Ar tai galimas čia pamiršimas. Kad jūs tokią dieną pamiršote, tai ne sargai.

Nesiliovė žemčiai maldauti klebono, kad tik jis nepraneštų to dalyko viršininkui. Ilgai jiems teko maldauti, iki klebonas pasakė:

— Tai žiūrėkit, kad jūs daugiau taip nepadarytumėt. Visuomet, jeigu ir aš pamirščiau, privalote pranešti. Na, kas gi jūs per sargai esat, jeigu savo darbo nežiūrite.

Ir taip atsiprašę žemčiai išėjo. Ėjo namo nekantraudami. Parėję pas Čekrygin, dar juodu kalbėjosi. Čekrygin tarė:

— Aš sakiau, kad viršininkui reikia pranešti, tai nors būtų pagyrimą gavę, o dabar nieko

— Su tuo tiek to, bet užprašyta viršaitis ir raštininkas į pokilį. Aš nieko nepelniau. Kad juos perkūnai tuos svečius! — trenkė Rakčiej duris ir bardamasis ir pykdamas išėjo.

1924—VII—19.

Morkus.

Aš ir Upelis.

Aš ir upelis — tai kaip du vandens lašai: kur vienas, ten ir kitas. Ir dar negalas. Tik tas sužinos mano mintis, kas suskaitys tavo lašus. Kaip blizga sidabriniai tavo lašai auksinėje saulės kaitroje, taip žaibuoja mintys begalinėje mano vaidentuvėje. Ir kas iš to? Keleivis į mane lyginai kaip ir į tave vos akimi metęs ko graičiausiai tolyn žengia, it, rodos, mus pažinties vengtų. Bet, daleiskim, mus pažinoti geidžia. Ir kas iš to? Prie Niagara Falls, kai prie didžiojo altoriaus, žmonių akys niekad negęsta. Vasarą ir žiemą, dieną ir naktį, — vis koki nors akis nusistebėjimu mirkčioja. Aigipto piramidų turistų akys jau jau baigia griauti.

Dėja. Tu ir aš toli gražu nelygstam nei prie vieno. Mūsų metrikai da neužrašyti. Mūsų geografijai trūksta mokinių. Vos ne vos mes patys savo buvimą nuvokiam. O ką jau laukti iš kitų. O bet gi ir mes vilties nenustokim. Visagalis pirm mūsų sutvėrė tikslą. Pagarsėjusiuose Skinnerio vargonuose, Cleveland, O., žemiausio ir aukščiausio rakto gal niekas niekad nepajudins; o vienok be jūdvių vargonai nebūtų pil-

ni. Woolvorto rūmų, New Yorke, pamatus tik darbininkai matė. Ant paties jo kregio tik expertai laipo. Tai vienok, kas išdrįstų daleisti, jog be jų namas apsieitų? Okeano dugną arba žvaigždžių bėgius teorijos žodynu kaip tik apeiti sugebam. Tačiau, kas būtų, jei jų nebūtų? Ką tai ir kalbėti. Pats Visagalis kur kas mažiau pažįstamų turi, negu tu ir aš, o bet gi nenu-siskundžia, tai ko trūksta mums?

Kad ką matyti — ne vien akių tereikia. Nors daugumai tik taip ir išsiziūri. Jei taip, tai knygynų tarnai būtų didžiausi sociologai; gydytojo tarnaitė geriausia slaugėja; bažnyčios zakristijonas giliausias teologas. Kaip tik priešingai esti. Geriausios akys didžiai klysta. Gi šiaip jau akys, — gyvas savininkui pragaras. Nerymauti vien dėl to, jog iš akių pusės kredito nematyti, tuščias galvos kvaitulys.

Ištisais šimtmečiais į platųjį okeaną europiečiai žiūrėjo. Ir kas iš to? Be vandens, “be dugno”, negirdėtų slibinų, ką viena uodega žemę apverstų, nematė nieko daugiau. Visai ką kitą Kolumbo akys pastebėjo. Salą, ant kurios New Yorkas stovi, indiečiai nuo amžių pažinojo. Ilgainiui europiečiams už dvidešimt dolerių pardavė ir manė jog juos gerokai apsuko. Gi šia-dien jų vaikai tą bargeną gailokai apverkia. Tai buvo tikrasai uždraustasai vaisius, kuris visą indiečių tautą mirčio pasmerkė. Kam teko būti Wyomingo Klony, Pensylvanijoje, kur dikto-kas ir mūsų lietuvių būrelis skursta, kur juoduo-ja garsūs miestai: Scrantono, Wilkes-Barrių ir daug kitų smulkesnių ir visai smulkučių miš-keliu. netyčiomis reikė pasigėrėti to mažo kam-pelio begaliniu turtu ir pramone. Tai antras New Yorkas. Argi nestebėtina? Šį visą klonį su kalnais ir pakalnėmis, anglies depazitais ir upėmis už keletą tūkstančių parduota ir pirкта! Ve, ką daro akys!

Tuščia bėdos. Lai sau žinos jie. Berods, taip galvoti prie žmonių, jų ausims girdint, o ypač jų akims matant, tai būtų kapitalis prasi-žengimas, už kurį mirties bausmė nebūtų par-skaudi, bet gi šičion tai kas kita. Tave am-žiai, o mane žmonės išmokino, kaip brangi yra tylos monėta. Ir jos niekas nematys. Gale, tik čia ji vertę ir teturi. Vieno asmens akys ar au-sys nuslėgtų jos kursą ir vertę kartą ant visa-dos. Apie tai žinom mes. Ir dėl to tai pasitar-ti sueinam šičion.

Ištikrųjų! Jei tiesa, ką mokslo tėvai moko, būtent, kad žmogus kalbėdamas apie trisdešimt svarų savo žiotimis kilnoja, — kiek jėgos būtu-va išaikvoję mudu! Gal tąja jėga būtų galima visą naktį rusinti žiburį kokiam nors pikčiurnai redaktoriui, arba išblyškusiam novelistui, kurių

raštus beskaitant da daugiau jėgos išeina ir galutinai skaitytojus vėl tik ant tos pačios ašarų pakalnės skursti paliekti. Jie mums panašūs į tėvus. Tvėręs glėbin vaiką tėvas, kai iškels aukštyn, vaikas net suspinga, nes mano, kad jau kur ant kito žemės kamuolio jį geras tėvas užmetė. Juokias nebagutis, kai mato, kad tą patį punktą mindo, iš kur pakilo.

Vadinasi, mudu, upeli, be jėgos, be raporterio, niekam nematant apibėgom visą firmamentą ir parodėm, ką gali tie, kurių akys nemato. Daugiau vilties! Kam čia veltui galvą sukti. Šiaip ar taip, o vis vien mudviejų viens ir tas pats okeanas laukia. Tadgi, kad nepakliūti kategorijon akininkų už daug į "krantus" bežiopsant ir tik iš jų pusės kredito belaukiant, geriau žengkim tolyn, kol vilties žvaigždė kelią rodo.

— o —

A. Matutis.

Laimė ir Elgeta.

Elgeta: Vai, varge, tu, mano vargeli! Štai aš baladojuos nuo vienu durų iki kitų, elgetaudamas ir meldamas pasigailėjimo ir išmaldos vargšui elgetai ir esu laimingas, gavęs keletą varinių, kad nupirkus maisto sustiprinti numenkusį savo kūną; o ten, aure, skersai gatvės gražiose rūmuose gyvena turtuolis, turįs daugiau nei jam reikalinga.

Vaikas: Ko gi taip žiūri tokiu smalsumu į tą pinigutį, kurs tik ką įžengė į puošnius savo rūmus? Gal norėtum ir tu patapti juomi?

Elgeta: Vai, ne! visai ne! Juk jis nelaimingas, nes nežinojo kada apsistoti, kuomet apščiai turėjo visako. Juk senai jau paskendęs turtu pertekliuje ir, jeigu būtų buvęs išmintingas, tai galėjo atsikratyti visų rūpesčių ir būtų dabar leides atilsio dienas pasitenkinime ir džiaugsme.

Vaikas: Aš mintiju, kad jis dar nepatenkintas tuo, ką turi ir vis daugiau pelnyti trokšta.

Elgeta: Taip, tai tiesa. Ir del to gi sakau, kad neišmintingas jis yra. Jis turėjo tada būti patenkintas tuomi, ką turėjo — vietoje kankintis, kad pelnyti vis daugiau ir daugiau.

Vaikas: Ar-gi pats nesieltum taip pat, kaip ir jis, turint tokią progą ir būnant jo vietoje?

Elgeta: Visai ne! Ir, jeigu turėčiau pakankamai pinigų nusipirkti maisto ir drabužių, tai būčiau patenkintas; nieko daugiau negeisčiau ir neprašyčiau.

Vaikas: Štai artinasi deivė Laimė; ji tai gali tau duoti visa, ką tik geidi.

Elgeta: Kas gi yra ji taip gražiai atrodanti? Jos gi rūbai šviečia auksu ir spindi saule. Ji, tur būt, yra tikroji deivė Laimė.

Vaikas: Ją taip vadina. Bet gi niekas nežino tikrojo jos vardo, nei iš kur ji paeina, nei į kur eina.

Elgeta: Tai mažmožis, kuomet ji yra tokia graži ir žavėjanti.

Vaikas: Aš gi jos bijaus, nes pasakojama ir kalbama, kad kartais ji pridaro žmonėms daug žalos.

Elgeta: Aš esu tikras, jog ji yra tokia gera, kaip ir graži. Aš turiu su ja apsipažinti. A, ir-gi giliukis tu man! Ji jau čia!

Laimė: Gerą dieną, drauguži! Aš pažįstu tave ir nuo seno troškau pagelbėti tau. Na, laikyk savo terbą, o aš įpilsiu jon štai tų auksinių pinigaičių.

Elgeta: O, kaip maloninga esi tu! Štai mano terba, meldžiu jon įpilti pinigaičių.

Laimė: Aš tau padarysiu vieną tik išlygą: visi pinigučiai, kuriuos įbersiu tavo terbon, bus tikras auksas, tačiau kritę arba išbirę žemėn pavirs į dulkes.

Elgeta: Tai lengva išlyga. Aš stropiai dabosiu, kad jų nei vienas nenukristų žemėn.

Laimė: Labai gerai! Nesigailėdama aukso aš įbersiu tavo terbon. Bet gi dabok savo terbą, kuri yra nunešiota ir negalinti daug atlaikyti.

Elgeta: O, ji yra stipri ir atlaikys bent kokį sunkumą. Meldžiu tik nesigailėti.

Laimė: Rodosi, kad tavo terba eina sunkyn. Gal jau užtenka?

Elgeta: Dar ne! Ji gali daugiau atlaikyti!

Laimė: Ar gi netrukčioja tavo terba?

Elgeta: Nesimato jokio pavojaus. Ji gali atkelti dar daug tųjų gražių auksinių pinigėlių.

Laimė: Tu gi dabar esi turtingiausias asmuo pasauly.

Elgeta: Dar pridėk bent keletą. Meldžiu!

Laimė: Štai, ve! Tavo terba jau pilna ir gali prairti.

Elgeta: Esu tikras, kad atlaikys dar vieną pinigėlį.

Laimė: Štai, še! O dabar aš turiu apleisti tave.

Elgeta: Vai, mano terba perplyšo ir visi auksiniai pinigėliai išbiro žemėn! Vai, varge, ir visi pavirto į dulkes! Ir dabar esu vėl vargšas elgeta, kai kad pirma buvau!

Kalėdojant.

Kunigas (į moteriškę): — Persizėgnok.

Moteriškė (iš baimės susimilina): — Vardan Dievo Tėvo... ir Dvasios Šventos. Amen.

Kunigas: — Ogi kur Šūnus?

Motė: — Į mišką išėjo.

Pr. Meškauskas.

Pagerbkime Tautos žadintojus.

(Mūsų pirmųjų rašytojų nuopelnai tautos atgimime).

“Mūsų tėvynė laisva!”, — tai dar nesenai didingai praskambėjo! Smarkiu greitumu ta žinia aplėkė visą šalį, pranešdama tautos troškimą įvykus.

Mes laisvi! Mūsų niekas nebevaržo: mus varžiusieji pančiai sutrukę nukrito žemyn, nesusipratimas išnyko su auštančio ryto, nuo žemės kilstančia, migla, priespaudos; to ilgų metų jungo nebejaučiamo.

Kruviningieji mūsų tautos metai išgyventi, užstojo kiti: naujos gadynės amžius su puikia rytojaus viltimi. Sunkių dienų, vien svajonėse, pagimdytas, mūsų “Laisvės Varpas” jau sugaudė didingu balsu, apreikšdamas mūsų brangios tėvynės laisvę, tą didįjį visų džiaugsmą.

Visoki veikimo keliai mums atviri, dvasia laisva, nusiritus priespaudos slogai, gal skristi plačiai į veikimo sritį, auginti didingus sumanymus didžiam darbui, statančiam atgimusios tautos rūmą naujais pagrindais.

Darbas sekasi, retos darbuotojų eilės tankėja, priešai skriaudėjai su mumis eina į kompromisus, mūsų galybė stiprėja — mes tvirtėjame, stojame į naują valstybinį gyvenimą. Mums naujas gyvenimas — didi laimė ir džiaugsmas, kaip senai to bemačiusiai tautai, pražuvimui skirtai.

Mes linksminamės ir džiaugiamės laisvojo savo tėvynėje, tačiau privalom neužmiršti keno tai triūso vaisius, kad mūsų tėvynė ir mes patys laisvi. Tai žinoti būtina, nes tai buvo mūsų laisvės ir kartu gerovės nešėjai.

Pirmiausia šiame darbe įsiziūrėkime į mūsų pirmųjų rašytojų nuopelnus, kas jų čia atlikta, ką parodys patsai jų darbas. Tik paskiau kalbėkime apie kitus to darbo faktorius, ar tikrenybę jų berasime?

Pažįstame didžius tautos žmones, kurių garbingi nuopelnai nežūna daug praėjusių amžių bėgyje, kuomet mažai kas jų nesunaikintas teislieką. Jiems pasaulis lenkia galvą, jis juos ilgas amžius aukštai iškėles neša. Tačiau didžioji žmonių dalis praleidžia savo gyvenimą nenusipeldama didesnio tautoje nuopelno, kuris juos, nors neilgai, palaikytų žmonių atminty, neleidamas tiek greit jiems užmiršime pranykti. Tarp šių žmonių didis skirtumas: vieni žmonijos didžiai gerbiami, per amžius jos neužmirštami, o antri jai visai nepažįstami, arba visai mažai, greitame laike jos užmirštami. Ko-

del taip? Priežastis aiškiausia. Nes vieni, kuriuos žmonija taip gerbia, aukština, buvo didi darbuotojai — didžio darbo žmonės milžinai; o antri, žmonijai visai mažai žinomi — menko darbo žmonės, nykštukai, jų veikimas nežymus, be teigiamo vaisiaus — jie mažai dirbo ir taip pat netikroje linkmėje.

Tad norėdami pažinti mūsų pirmųjų rašytojų, dirbusių lietuvių tautos atgimime, nuopelnus — pirma peržvelgę pažinkime ir įvertinkime jų darbus, paskui kurių seka tikrasis žmogaus užsitarnavimas, tai pažinsime ir jų tikruosius nuopelnus, didingu darbu įgytus.

Dirva, kurioje prisiėjo dirbti mūsų pirmiesiems plunksnos darbininkams, buvo visai bloga — joje tebesiritinėjo dar didžiausi, nė kiek nesutrupinti, grumstai. To krašto žmonės tebebuvo tiek maži, jog neįstengė matyti, kas dedasi toliau už šių didžiulių grumstų, kas ruošiamą jų ateičiai. Čia nebuvo menkiausio žmonės pasiryžimo, aukštesnio išmanymo, kad juos kiek nors atrupinti, padarant mažesniais, kad padidinus savo regėjimo plotmę, ištraukti savę iš tamsiosios duobės aukštesnėn vieton, pastoti sąmoningesniais.

Jie ilgus jau šimtmečius buvo taip gyvenę, nuo ko jiems skirtis ne visai buvo malonu, tas atrodė keista. Šis gyvenimas buvo jų priaugtas, įprastas, nors ir sunkus, tačiau jiems pakenčiamas. Kad kuriuose ir kildavo kiek didesnis šitokia savo padėtimi nepasitenkinimas, vienok taip greit, prie to iš ankstesnio laiko nesitruošiant, nesurasdavo galimybių jai pašalinti ar pagerinti. Kiek padejavę aprimdavo, pasilikdami tame pačiame, mažai kiek šviesesniame, tamsume bei skurde.

Visame krašte ėmė įsiviešpatauti svetimi jam šeimnininkai su savo plačia diktatoriška valdžia. Tenykščiai šalies gyventojai liko jų tarnai su siauromis teisėmis ir kietais suvaržymais. Tokiai konjunktūrai esant, nestigo čia įtakos iš rusų ir lenkų pusės, išgyvendinančios iš žmonių brangias lietuviškas tradicijas. Kas kart padėtis žiaurėjo, dalykas rimtėjo.

Šis mūsų krašto gilusis įmigimas ir merdėjimas daugely sukėlė visai mažai beabejojama nuomonę, jog lietuvių tauta tikrai jau žus, ji daėjo iki tiek, kad jos jokiomis pastangomis bei pasiryžimais, nebegalima nuo to sulaukyti, gai-

JONAS GRĖBLIŪNAS,

ižymus L. Vyčių 11-tos kp. narys, kuopos stiprintojas, L. Vyčių 12-tojo Seimo Rengimo Komisijos pirminkas.

vinti — jos šaknys pakirstos ir darbas be vilties. Nekurių noras buvo tik neleisti su ja kartu pragaišti nors tautos turtui, kurį rinko ir dėjo į mokslo žinią.

Tačiau atsirado ir tokių, kurie buvo visai priešingi šiam nelemtam įsitikinimui, jog mes lietuviai turime jau žūti. Tautos gyvybės šaknys nors ir gerokai buvo apdraskytos — jie į tai neatsižiūrėjo, nei kiek nedvejodami tikėjo ir garsiausiai šaukė: *Mūsų lietuvių tauta dar turi iš šio gilaus miego pabusti ir garbingai atgimti.* Čia reikia tik šildančių šviesos spindulių, kurie ją sušildytų ir priverstų pasijudinti. Tuomet nukris nuo jos suskilęs kevalas, laikantis ją kietai surakinę. Jie turėjo tikriausią viltį ją nežūsiant. Jie liko uoliausiais jos gaivintojais, žadintojais, kuo įvairiausiai tam eiškodami būdus, kad tik sėkmingai atlikti tą sunkų darbą.

Mūsų pirmųjų steigėjų šviesesnio gyvenimo užmąnytieji siekiai daugeliui rodėsi utopijos, tuščios svajonės, tūliems nesuprantamas nei jų kilnumas. Tačiau įsiziūrint domiau, jų rizikingo darbo tikslas atsiveria pilname savo prakilnume, aukštume, kur vienas jų svarbiausias, ir kuriame talpinasi visi kiti: atgaivinti, išliuosuoti brangią nuvergtą tėvynę iš aštraus pavergimo jungo ir pastatyti su kitomis laisvomis tautomis į lygią joms eilę.

Pirmieji žingsniai šio didingo darbo, nors ir nevisai sekėsi, bet geresnio pasisekimo viltis jiems nenupuolė, o priešingai, augo. Nes jie pilnai žinojo, jog darbas, su tikru pasišventimu ir atsidavimu dirbtas, nepalieka be nešančio vaisiaus, nors pradžioje jo ir nesimato. Jog viena

kibirktis sviesta į tamsą visai menkai tenušvies, bet nukritus antrai, trečiai ir taip kas kartą jos besidaugindamos, viename tamsos kampe — uždega didžiulę liepsną, nušviečia toliausius bei giliausius tamsumos užkampius. Taipgi lygiai ėjo ir jų darbe. Ne po ilgam laikui ir patys žmonės, pirma buvę indiferentai, mėgina jau reikšti savo nepasitenkinimo nuomonę, reikalaudami gyvenimo permainos, pilietiškos buities pataisymo, apie kurią netaip tolimoj praeity nė kiek nesvarstė: tas jiems nerūpėjo. Visame krašte atsiranda gyvumas, gilesnis savų reikalavimų pažinimas. Aktyvumo pasireiškimas visais ruožais ryškus, pasyvumas mažta. Visos šalies žmonės jau gyvi. Juos atgaivino tieji gaivūs šviesos spinduliai, kuriuos skleidė pirmieji mūsų budintojai, prikėlė tas balsas, kuriuo jie garsiai šaukė juos nubusti. Tautos laisvės troškimas, jos gerbimas žmonėse išaugo organiškai iš jų pačių širdin įdiegtų, laisvės pažinimą nešančių, grūdelių, nūnai užaugusių.

Ar ne didis darbo vaisius mūsų laimingo likimo sudaryme ir tikresnio gyvenimo sąlygų pagrindo patiesime, ant ko tolimesnio kūrimosi darbo sėkmė neabejojama.

Tieji pirmutiniai mums takų grindėjai, tarnavusieji, be afektacijų, be reklamų, savajai tautai in toto, padirbo darbą, kurio jau niekas nebesunaikins. Jie pastatė stipriais pamatais šviesų tautos rūmą, kuriame dabarties pakilusi mūsų dvasia laisvai skrajoja, be dažnesnių skausmų užtikimų. Neatsizvelgiant į anų laikų sunkenybes, jie sukūrė naują lietuvių literatūrą — jos turta, palyginti su kuriuo visi kiti jos turtais — nieks: atimkime iš jos literatūrą — ir jinai

ONA PIKUČIŪTĖ,

veikli L. Vyčių 11-tos kp. narė, 12-jo Seimo Rengimo Komisijos raštininkė.

su visais savo kapitalais, geležinkeliais ir t. p. pasiliks elgeta; ji neturės sąmonybės, tos protin-
gojo ir žmoniškojo žmonių gyvenimo gerovės.

Mūsų tautos didžiavyrių, kūrėjų darbai mums reikšmingi, svarbūs ir jiems už tai nuopelnas aukščiausias — *jie visada liks pirmosiomis tautos žibančiomis žvaigždėmis, švietusiomis kelią jai einančiai į skaidresnę, laisvesnio atsigavimo, pribrendimo stovį.*

* * *

Didžios laimės mes aplankyti, būdami tos giminės, kuri garsi garbingais vyrais, prakilniais jų darbais, kurių nuopelnas nemiršta. Jų garso skambėjimas plaukia ilgus amžius iš kartos į kartą, nė kiek nenutildamas.

Užtat kiekvienam Lietuvos sūniui dega karščiausias noras kiekviena proga jiems duoti gilią pagarbą, kad už jų triūsą, ilgą darbą, be atvangos būdėjimą, einant mūsų gyvybės apsaugos sargybą, dėkingai atsimokėti, nepaliekant nesusi-
pratėliais.

Tiems mūsų tautos kėlėjams privalom statyt atatinamus paminklus!

Telšiai, 1923. XI. 10.

Maskolio Vergai.

(Kariuomenei skiriamam savaitrašty "Kary" kun. A. Sabaliauskas vaizdžiai aprašo vieną iš rusų paprotį išigalėjusių Lietuvoj, ypač kariuomenėj.

"V." Red.).

Visas pasaulis žino, kad jokioj kalboj taip smarkių, taip biaurių keiksmų nėra, kaip rusų. Ir niekas taip nuolat nesikeikia, kaip rusas. Kažkur kadaisia esu skaitęs pačių rusų eiles, tą savo paprotį pajuokiančias: kiti žmonės, girdi, kelias ir poteries kalba, o rusas keliasi ir keikiasi; žmonės per dieną darbą dirbą, rusas gi ir žemę ir savo įrankius keikia; taip per kiaurą dieną; pagaliau ir kada užmiega, sapnuodamas rusas murma ir su kažkuo keikiasi. Kam teko būti rusų draugystėje, tas gana to prisiklausė. Ir tokio gi pripratimo: kas antras žodis, tai keiksmas, vienas už kitą šlykštesnis; nebe saujom, tik rieškučiom ima purvynę iš savo širdies ir drebia aplinkui, nežiūrėdamas, kur papuls; ir pripildė tąjį purvynę visą savo šalį: ir gryčią, ir gatvę, ir lauką, ir miestą, ir savo žemę ir kur tik žengė jo čebatas. Ir užkrėtė visus, su kuo jis tik susidūrė, kur maskolis tik valdė. Užkrėtė ir Lietu-

vą. Maskoliškai keikias Kauno vežikas, keikias gatvės grindėja, susikeikia maskoliškai ir inteligentas, ūmai užpykęs. Eik Nemuno pakrančiu, kai krykštauja pusberniai ir berniukai. Nors kalba įvairiomis kalbomis — tačiau jų kalbos persunktos, lyg ta zuikiena riebalais, vienu keiksmu, kurs visus juos jungia, visą orą pripildo, tai maskolio biauriausiais žodžiais. Lyg koks maras visus užkrėtė. Gi visus visuomenės sluoksnius maskoliškų keiksmų vartojimu viršija tai mūsų garbingoji kariuomenė. Eik palei kareivines, pasiklausyk, kaip kareiviai šneka važiuodami gelžkelio, ar slankioja ligininės karidoriais, — visur juos lydi maskolio dvasia. Kai mūsų sodietis vadina mūsų kareivį maskoliuku, tai, matyt, nelabai apsirinka.

Iš oro mes nusikratėm rusų, bet jis mus tebevaldo savo dvasia. Ir tai mums gėda: čia mūsų pažeminimas: ženklas, kad mes iš tikrųjų dar nesame laisvi, dar mes neišsivadavom iš maskolio vergijos, nesame pilnai sau žmonės, be priemaišo hetuviai. Jei mes norime iš tikrųjų būti laisvi, tai metas jau, kad ir mūsų gryčios, ir mūsų laukai, ir gatvės, ir kareivinės daugiau nebe-girdėtų maskolio pasturgalio žodžių.

Norintiems kovoti su tąja šlykštyne aš patarčiau tokį dalyką: kadaisia mes, valydami lietuvių kalbą nuo barbarizmo, norėdami atpratinti vienas kitą nuo vartojimo kalboje lenkiškų ir rusiškų žodžių, apsiimdavom mokėti po keletą kapeikų į bendrą kasą už priprastą svetimą žodį. Taigi aš manyčiau, kad šitoji priemonė galėtų būti labai tinkama kariuomenėj ir bendrai jaunimo kuopelėse naikinti kalbamam nelemtam papročiu. Vadinas, draugai susitaria, kad jeigu kas iš jų ištars tą maskoliškąjį keiksmo žodį, kad užmokėtų, sakysim, 5 centus į tam tikrą čia pat užrakintą dėžutę, paskui iš tos pabaudų kasos galima nusipirkti bendram vartojimui knygu ar kito ko naudingo.

Kun. A. Sabaliauskas.

Karo Ligininės kapelionas.

Red. Priešas. Kam teko pabūt ilgesnį ar trumpesnį laiką Lietuvoj, tas patvirtins autoriaus žodžių teisingumą. Bet da nuostabiau, kad to rusiško importo gausiai turim čia, Amerikoje. Rusiškus keiksmus ypač vartoja tamsesni lietuviai ir vaikai, čia gimę ir auge. Pasitaiko tų rusiškų perlų išgirsti ir tarpe tikrų jankių.

Prakeikę savo "matuškas" ir išperėję bolševizmą, rusai tąjį savo sielos importą išnešiojo po visą pasaulį, ypač gi apskretino kaimynes tautas.

Stella Maris.

LITHUANIA.

Far, far across the briny ocean's foaming spray,
There's a land whose memory I cherish day by

[day;
A land, where youth and maiden is brave and
[true,
As the mighty forest and the sky of azure blue.

There the bones of heroes are resting in peace,
Beloved by the nation whose love shall never
[cease.

They are the treasures of years that have fled,
And their deeds of valor are only in books to be
[read.

There the hills and valleys are of emerald hue,
Besprinkled each morning by the purest of dew.
The rippling lakes and the murmuring brooks,
Are like gems hidden in verdure of heavenly
[nooks.

The fruit-laden orchards are ringing with song,
Which carries you to restfulness so gently along.
In the garden, among the flowers, stands the
[Cross,

An emblem of true faith, though overgrown
[with moss.

The snug little villages and fields of amber grain,
The meadows with grazing cattle and the shady
[lane;

They are the signs of content and happiness,
The dearest treasures, that the mankind can
[possess.

Oh, how I wish just for a sight of my fairyland
home,

The straw-tatched cottage and not the gilded
dome.

Lithuania! your name forever will charm my
memory,

As the land, where I spent my childhood in joy-
ful glee.

Norwood, Mass.

A. P. G.

SONGS OF THE PAST.

I.

There is delight in bringing
Your Image to my mind,
There is delight in singing
Of you — so sweet and kind.
But here I am alone—lonesome and blue,
Hoping and praying to be again with you.

II.

But Sorrow's chains have bound me,
I think of you—so wondrous fair,
Joys no longer seem to linger around me
Since you have left and are not here.
I'll never forget the hours how fastly they flew
While strolling and lingering last night
with you.

III.

O! how my weary head is aching
While sitting and thinking all alone.
O! it seems my heart is breaking
Just to be with you "Mine Own"!
While the light is beaming and in its hue.
I see your Image, I sight and dream of
You!..

IV.

I feel I'll faint, I'll fail
My heart beats low and fast,
My cheeks are cold and pale
It seems my heart will break at last,
You never dream't nor never knew
How my yearning heart longs for you.

8—1—24, *Gary, Ind.*

A. P. Grenis.

CONSTANCE.

My smiling world of laughter
Is in your gentle eyes of blue,
No more joy shall I seek hereafter
Save in kissing the lips of you.

When with slowly steps departs the day,
And the sun sends its wondrous hue
My thoughts lingerly go wandering
Wandering back again to you.

Stella Maris.

THE ZEPPELIN.

Bright and pleasant was the sky, balmy the
air, and beautiful the appearance of every ob-
ject around. The patch of pines on the brow
of the hill looked cool and inviting and the vel-
vety meadow below was dotted with daisies and
buttercups. A soft-voiced, murmuring little
brook was engaged in a game of tag with the
flashing sunbeams that darted here and there
on its transparent surface. Down in the gently
sloping field small groups of children were seen

picking wild-flowers and making garlands for their beloved ones in joyful glee. From some nooks on the hillside small white cottages peeped, surrounded by fruit-laden trees. In the distance a flock of birds were circling in the air amidst the fleecy clouds.

The atmosphere around was one of peace and content; when all at once a small silvery dot appeared on the horizon, and continued to grow larger and larger. It attracted the attention of the children, who looked at it with wonder and admiration on their innocent young faces. It came nearer and nearer, glistening and sparkling in the bright sunlight.

Lo! it was a Zeppelin. A large silver airship, a member of the skies, a companion to the birds. It floated so lightly in the vast space of heaven that it seemed to be unreal. But it was real, a result of man's ingenuity!

Pastabos.

— Kazin kadel, kaip tik prieš Vyčių Seimą, tai atsiranda pašauktų ir nepašauktų Vyčių organizacijos prietelių ir patarėjų, kurie patarimus ir nurodymus pila, kai iš gausybės rago. Per iš-tisą metų jie paprastai tyli ir miega. Tokie žmonės labai panašūs Krylovo pasakėčios musiai, kuri artojui grįžtant iš dirvos tupėjo ant jaučio rago ir gyrėsi, kad "My pachali" (mes arēm).

— "Tėvynės Balso" Nr. 31, p. Dobilas rašo: "Per 12 metų ta jauna armija (v. Vyčiai) kovoja už tautinės sąmonės nepriklausomybę, už krikščionių tikėjimo obalsius, bet jos pulkai žymiai praretėjo, jos dvasia, moralė jėga, disciplina puola."

Vyčių pulkai praretėjo apie New Yorką ir Wilkes-Barrius, t. y. tas vietas, kur inteligentai "vadai" moka gražius patarimus ir pamokymus rašyt, o nesugeba duot pavyzdžio darbu. Vyčių pulkai vakaruose ir rytuose ne tik nepraretėjo, bet sustiprėjo. Pilnai užsimokėjusių narių organizacija dabartiniu laiku turi daugiau, negu kuomet nors. Aimanavimai apie puolimą dvasios, ūpo taip pat dirbtino pobūdžio. Jei paimt, kiek lietuvių tautinis judėjimas nuslūgo po karo, kiek katalikų ir nekatalikų organizacijos, draugijos nustojo gyvybės ir tautinio pulso, tai Vyčiuose, palyginamai, maža kas pasikeitė.

Jei inteligentai, dvasiški, ir kiti vadai, vietoj gražių pamokinių rašymo, mėgintų šyriau padirbėti su jaunimu praktikoje, tai Vyčiai dar ilgai būtų atspara prieš jaunimo cicilikinimo ir

ištautinimo bangas. Bet didžiausia nelaimė tame, kad kai kurie inteligentai pas mus jau eina tom pačiom pėdom, kaip anais laikais Lenkijos apaštalai. Jie tikrai pradeda mus silpninti iš vidaus.

— 12-ji kuopa, New York'e, buvo vien griuvėsius palikus. Dabar ji iš tų griuvėsių skaisčiu būreliu pakilo. Laimingos kloties!

— Povilui Mikšui vadovaujant, Vyčių kuopa organizuojas Linden, N. J. Apmirusiam N. Y. ir N. J. apskrity naujas gyvybės lašas.

— Kun. Dakniui apsigyvenus Montreal, Canada, 33-čioj kuopoj pasireiškė daugiau gyvumo ir judėjimo. Tikrieji tautos mylėtojai ir darbuotojai nerašinėja sausų pamokinių, o dirba.

— Sofija Rymaitė, iš Lewiston, Me. atsiuntė L. Vyčių 12-tam Seimui pasveikinimą ir dovaną — Liet. Vyčių paskolos lapą \$5.00 vertės. Daugiau tokių Vyčių!

REDAKCIJOS ATSAKAI.

Anuprui Ambrozėjui. "Pavasarininkų Kongresas" gavom. Kadangi "Vyčiui" panaudojom Just. Str. aprašymą, žymiai ankščiau gautą, tai Tamstos persiuntėm dienraščiui "Draugui".

Vladui Semaškai. Vertimus: "Liudvikas pabėgėlis, "Ėriukas", "Medinis kryželis" persiuntėm "Meilei", 301 State St., Du Bois, Pa.

Vincui Silpnučiui. "Kai ką prisiminus" — perdavėm "Meilei".

Labai liūdna, kad daugelis tėvų ne tik nesulaiko savo vaikų nuo alkoholio vartojimo, bet dargi verčia juos prie to. Tėvų ir mokytojų pareiga pamokyt vaikus, kad alkoholis užmuša kūną, protą, būdą, kad kas neverta alkoholio, daugiau ir geriau gali dirbti, taigi ir daugiau uždirbti.

Daug kalbėjimas yra dar ir tuo blogas, kad susilpnina energiją. Kas nemoka savo liežuvio suvaldyti, tas neįvykdins savo sumanymų.

Nemokėjimas suvaldyti minčių, daro žmogų geidulingu, geiduliai gi jį prazudo. Tokie žmonės gyvena, kaip gyvuliai, ir, nemokėdami patys valdytis, patenka kitų žmonių valdžion, pradeda blogais darbais užsiimti ir tt.

Apskritai, laimė tiek reiškia, kiek pasitenkinimas. Pasitenkinimas gi remiasi ant kūno, proto ir dvasios sveikumo.

Futbolo pamoka kaime. — Kauno sportininkas, užklimpęs žemaičių kaime mokino pusbernius, kaip žaisti futbolą. Paaiškines, žaidimo taisykles, šiaip pabaigė:

— Atminkit, vyručiai, kad jei kuris nesuskubsite spirti futbolą, tai spirkite kitoj pusėj žmogų. Na, tai pradėkite žaisti. Kur futbolas?

Vienas iš pusbernių. Kam čia futbolas. Pradėkim žaisti.

PETRAS PETRAITIS,

L. Vyčių 11-tos kp. darbuotojas, šaunus baritonas, dainuos prakalbų vakare.

L. VYČIŲ 12-jo SEIMO IŠKILMĖS

1-MA SEIMO DIENA, RUGP. 26, 9-tą val. ryte bus iškilmingos šv. Mišios šv. Petro ir Povilo Bažnyčioj. Per Mišias visi atstovai yra kviečiami priimti in corpore šv. Komunija.

3-čią val. po piet. atstovų pagerbimui išvažiuojamas. Atstovai bus automobiliais nuvežti per apylinkės žymesnes vietas, per Schenley Park, naujuosius Liberty Tubes, pro Carnegie Museum į Highland Park, kur L. Vyčių 11-tos kuopos Vytės pavaišins atstovus užkandžiais. Šis išvažiuojamas yra rengiamas atstovam be įžangos.

8-tą val. vakare Carnegie Music Hall programos. Kalbės "Vyčio" Redaktorius p. M. Zujus, p-lė D. Gustaitė iš Detroit, ir, manoma, kalbės kun. J. Misius. Dainuos S. Kimučio vedamas L. V. 11-tos kp. choras, taip pat Homestead'o anylinkės pasižymėję solistai: p-lė A. Lelioniūtė ir p. P. Petraitis. Įžanga 25 centai.

2-RA SEIMO DIENA, RUGP. 27. 8-tą val. vakare Carnegie Music Hall bus vaidinimas. Eis Petro Vaičiūno 3-jų veiksmų pjesa "Pražydo Nuvytusios Gėlės". Taip pat bus koncertinis programos, kuriame dalyvaus gerb. J. ir M. Čižauskai iš Cleveland'o, kurie yra vieni geriausių lietuvių daininkų visoj Amerikoje, ir p-lė A. Puidžiūtė, gabi smuikininkė, išpildys smuika solo. Tikimasi, šiame vakare dalyvaus ir kalbės Lietuvos Atstovas gerb. K. Bizauskas. Įžanga 50 centų, rezervuotos sėdynės \$1.00.

3-ČIA SEIMO DIENA, RUGP. 29, 4-tą val. po piet. Baseball rungtynės tarpe Liet. Vyčių 11-tos kn., Homestead, Pa., ir L. V. 25-tos kn., Cleveland O. Bus West Fielde. Įžanga visiems dykai.

8-tą val. vakare bankietas Elks Salėje, 9th Ave. su jvairiu programu iš kalbų, dainų ir muzikos. Įžanga \$2.00, atstovams dykai.

PRIEŠ SEIMĄ, Paned. vak., rugp. 25, bus šokis Sokolų Svetainėje, 5th Ave. Į šį šokį visi atstovai yra kviečiami apsilankyti.

MOKSLEIVIAI ATSTOVAI meldžiami prisijusti žinią, kad Seime dalyvaus, o visiems yra užtikrinta nakvynė privačiuose namuose.

KITI DAYKAI bus pranešti vėliaus.

SEIMO REIKALAIŠ kreipkitės sekančiu adresu:
L. V. XII Seimo Rengimo Komisija,
144 East Fourth Ave.,
Homestead, Pa.
PRESOS KOMISIJA.

—x—

KELI FAKTAI APIE HOMESTEAD'Ą.

Homestead'as guli plieno išdirbysčių distrikte ir yra kaip centras šioje pramonės šakoje. Čia yra didžiausias ir moderniškiausias fabrikas iš visos Carnegie kampanijos grupės U. S. Steel korporacijoj.

Homestead Steel Works su visomis dalimis dabar užima 124 akerius žemės ir yra didžiausia šios rūšies išdirbystė visoj Amerikoje. Joje yra 125 mylios geležinkelių. Kasdien išeina 1700 karų, kuriuos sudėjus vieną prie kito — sudarytų 13 mylių liniją. Kasdien padirba 25,000 tonų plieno del kurio reikia suvartoti 65,000,000 kubiškų pėdų gazo. Per metus produkuoja 250 milionų dolerių vertės. Kapitalo šiuose fabrikuose yra įnešta 37 milijonai. Ir dabar statoma dar keli nauji fabrikai. Darbininkų čia dirba 12,000, kuriems per metus išmokama 22 milijonai.

Šie keli dalykai duos suprasti, jog nereikia ilgai dairytis, kol sužinosi, kad Homestead'as plieno dirbtuvių miestas. Darbai yra gana sunkūs ir karšti, bet didžiama gyventojų gyvena iš dirbtuvių darbo.

Turint progos yra verta pereiti per dirbtuves ir pamatyti, kaip dalis pasaulio plieno yra gaminama.

Vienas.

VINCAS KRAUŽLIS,

darbštus L. V. 11-tos kp. narys. Kūriny "Pražydo nuvytusios gėlės" vaidins inžinieriaus Putino rolę.

ANELĖ AUČIŪTĖ,

nenulstanti 11-tos kp. darbuotoja. Seimo antrą vakarą kūrinį "Pražydo nuvytusios gėlės" vaidins Stasės rolę.

Miečius—V. Kr.

AŠ NEGALIU MELUOTI.

(Iš vokiečių kalbos).

Kaž-kas vienam vaikui, žaisti, padovanojo kirvuką. Jis juo labai džiaugės ir kirto juom, ką sutiko; ir kartą palietė tai, kas buvo draudžiama. Uzsidėjęs kirvį ant peties ir eidamas į sodą mąstė jis: aš noriu būti tikru medžių kirtėju! Ir taip pasismaginęs, pasididžiudamas prikirto gražiausių riešutojų.

Rytojui, atėjęs tėvas į sodą pamatė gražius medelius, nuleistomis šakelėmis, gulinčius žemėje. Šeimnininkas labai supyko.

"Kas man taip padarė", užaimanavo jis, "tas tur man sunkiai atsisteisti!"

Tačiau kas tai būtų padaręs, tai nežinojo joks žmogus, išėmus vieną, kuris stovėdamas tarp kadugių girdėjo, kaip tėvas medelių gailėjosi ir pasirijo nedorėlį nubauti.

"Bus blogai!" mąstė jis; "bet jeigu aš neprisipažinčiau, tai melagiu likčiau, aš meluoti negaliu". Todėl drąsiai žengė sodan pas tėvą ir tarė: "Tėve! aš šiuos gražiuosius medelius pakirtau; tai mano kvailystė."

Tėvas žvilgterėjo į sūnų, jo veidas paraudo, bet pyktis išnyko.

Šis vaikas gyveno Amerikoje ir buvo išauklėtas teisingu žmogumi, kuris savo gyvenime baisiai nekenė melo. Jis vadinasi Jurgis Vašington'as.

IVAIRENYBĖS.

Graikų karalius virsta prekybininku. Ištremtas iš Graikijos graikų karalius apsigyveno Paryžiuje, kur jis mano imtis prekybos verslo ir tapti prekybininku.

Grojąs medis. Afrikoje, Sudane auga medžiai, kurių lapai susirietę dūdelėmis ir skylėti. Kada papučia vėjas, labai išduoda įvairių garsų, kurie kartu susilieję sudaro švelnių grojimą. Tokių medžių neseniai parsigabėję prancūzai Paryžium.

Savižudybės Austrijoje. — Vokiečių laikraščių žinios, vienos tik savaitės bėgy Austrijoje nusižudė 500 žmonių.

Karo stovis visoje Lenkijoje. — Visoje Lenkijoje paskelbta karo stovis iki 1925 m. ir įvesta karo lauko teisimai. Karo stovį iššaukusi kritinga Lenkijos vidaus padėtis, kur ypatingai išbujojęs banditizmas ir įvairios darbininkų riaušės. Daugiausiai nerimo lenkams įvarė visi "kresai" (pakraščiai).

Kaip gyveno žmonės senovėje. Pasirodo, kad mūsų laikais kumetis daug geriau gyvena, negu senovėje karaliai. Senesnių laikų švedų rašytojai neveltui vadina savo viengėnius patvirkusiais tik užtai, kad jie valgė ruginę duoną be sumaltos medžio žievės priedo.

1234 m. laiminguoju buvo vadinamas anglų karalius, nes jam pirmam teko miegoti ant čiuzinio prikimšto šiaudais. Dar 1246 m. veik visi namai buvo tik šiaudais dengiami.

1300 met. nebuvo dar žinomas nei pečius, nei kaminaš. Namus šildė degindami anglis ar malkas kamburiuose.

Viduramžiuose visur ir visi langai buvo užlipinami taukuotu popieriu, nes apie stiklą anų laikų žmonės neturėjo supratimo. Šiuo atveju anglai gal daugiausia buvo atsilikę. XIV šimtmečio pradžioje Londone nebuvo dar važinėjimų vežimu. Ponai jodinėdavo raifi drauge su savo poniom.

1340 metų visi valstybiniai mokesčiai siekė 30 tūkstančių maišelių vilnų. Teisėjai bei advokatai buvo apmokami pipirais bei cinamonu. Tik 1342 m. atsirado metalinės spilkutės. Iki anam laikui naudotasi tik medinėm spilkom.

1544 m. pradėta Anglijoje mušti pirmieji pinigai. Kalbamu laikotarpiu žmonės dar nesinaudojo šnypštukais nosei valyti nei rankšluočių.

Taip pat bloga buvo ir su šviesa. Kuomet Karoliui VI viešpataujant, pas tūla turtuolį puotos metu svečiai pamatė uždegtas laišines žvakės, tai apie tokią naują visą kraštą kalbėjo. Kiekvienam atrodė nepaprasta toks reiškinys, kaip deganti žvakė.

Pirmos šilkinės kojinės pasirodė 1561 m.

1585 m. Navaros karalius Henrikas, eidamas karan, dar nedėvėjo marškinių. Peiliai, šakutės pradėta vartoti tik 16 šimtmetyje.

Vokietijoje 17 šimtmetvie neturėta kitokių indų, kaip mediniai. Štai 3—4 šimtmečių laikotarpį kiek tarnavo žmonėms galingas mokslas. Nebūtu mokslo vyrų, ir šiandien tebeskurstu žmoneliai negalėdami naudotis tokiais dalykais, kurie netolimoje praeityje nesisapnavo karaliams.

Baubas.

"Išbandyk savo laimę". (Ištrauka iš Draudimo įstatgos skelbimo). —

"Apsidrausk mūsų bendrovėje. Vienas pas mus apsidraudes žmogus išsilaužė ranką. Sekančią dieną jis gavo 5 000 litu.

Rytoj ir Tamsta gali būti vienas tokiu laimingųjų".
Chachrachicha.

Suprato.

Žmona. — žiūrėdama vyrui į akis.

— Jonuti! Tu kas kart vis darais gražesnis!

Vyras. — Ar jau greit bus tavo varduvės.

Niekad to nedaryk. — Ūkininkas samdiniui. Petrai! kodel tavo akis namėlynavusi?

Petras. — Mat, ariant arklys nuodega švaistydamas nuolat pliušino man per veidą, tai ant uodegos pririšau plytgalį.

"Ispėjo".

Tėvas: — Kas reikalingesnis: saulė ar mėnuo.

Vaikas: — Mėnuo, nes jis šviečia naktį, o dieną ir taip šviesu.

"Trimitas".

Iš Lietuvos.

Iš Pavasarininkų Kongreso. Centro Valdybos raportai parodė, kad Sąjunga turi narių apie 42,000, kuopų 368, abstinentų sekcijų 80, eucharistininkų sekcijų 44, dramos ir muzikos sekcijų 30 su 35 chorais, sporto sekcijų 47, visuomeninkų sekcijų 8, knygynų 195, vėliavų 134. Iždo apyvarta siekė apie 28.000 litų, balansas suvestas be nuostolio; "Pavasaris" prenumeratorių turi 3.600, rajoninių pavasarininkams kursų padaryta 20, rajoninių susivaziavimų 55, rajonų valdybos aplankė 283 kuopas, Centro Valdyba apsilankė kuopose 100 kartų.

Naujiems Sąjungos metams Centro Valdybon išrinkti: Dr. J. Eretas, Labanauskaitė, kun. Kripaitis, Ap. Likerauskas ir stud. Eidukevičius. Centro Valdybos žmonės taip parinkti, kad jie atstovauja ir aukštaičius ir žemaičius ir suvalkiečius ir patį centrą — Kauną. "Pavasario" redaktorium, atsisakius stud. J. Grinui, išrenkamas stud. J. Keliuotis.

Išrinktas jau trečius metus S-gos Pirmininku Dr. J. Eretas pakeliamas Garbės Pirmininku.

Birželio 27 d. sukako 5 metai, kai įsikūrė Lietuvos Šaulių Sąjunga. Sąryšy su toms sukaktuvėms bus išleistas tam reikalui pašvestas "Trimito" numeris ir ruošiamam marmūrinė lenta, kur bus įrašyti vardai visų šaulių, žuvusių kovose už Lietuvos Nepriklausomybę.

Kauno apskr. viršininkas išleido įsakymą, kuriuo einant visos iškabos viešose vietose, prie gatvės ar aikštės, privalo būti tik valstybine kalba parašytos. Afišos, plakatai, kinematografų filmos ir visos kitos iškabos neviešose vietose gali būti be valstybinės dar kita kalba parašytos. Užsienio firmos, norėdamos šalia valstybinės pavartoti kitą kalbą, privalo gauti pas Apskr. v-ką leidimą.

Vidaus Reikalų Ministeriu patvirtino p. Prezidentas Seimo narį Zigmą Starkų.

Iš Vilniaus atvyko Kaunan paviešėti d-ras Basanavičius, geroje sveikatoje. Karo Muzejuje buvo suruoštos jo sutiktuvės.

Pagalba naujakuriams. — Pastaruoju metu vyriausybė susirūpinusi padėti naujakuriams. Tuo reikalu pavesta Žemės Ūkio ir Finansų Ministeriams paruošti tam tikrus projektus ir pateikti Ministerių Kabinetai. Šiems metams naujakurių pašalpai paskirta pusantro milijono litų, o kitiems metams numatoma šiam reikalui paskirti iki 4 milijonų litų.

Uždraudė rūkyti Susisiekimo M-jos įstaigose. — Pastaruoju laiku Susisiekimo Ministerijos įstaigų tarnautojų tarpe pastebėta didėjantis susirgimų skaičius plaučių tuberkuliozu. Sąryšy su tuo Susisiekimo Ministeris griežtai uždraudė dirbamuose būstuose rūkyti.

Kauno miesto kanalizacija. — Kauno miesto valdyba mano pradėti miesto kanalizacijos darbus dar šiemet. Tuo reikalu Valdyba kreipėsi į Ministerių Kabineta prašydama suteikti vieno milijono litu paskolą. Ministerių Kabinetas pasiūlė Valdybai užtraukti tokią paskolą Lietuvos Banke ir sutiko paremti šį miesto valdybos sumanymą.

350 vokiečių vaikų maitinsis Lietuvoje. — Pasak N. "Tilžės Keleivio", Evangeliškoji Konsistorija Lietuvoje parsikvietusi šiai vasarai 350 vaikų iš Vokietijos.

Derlius Lietuvoj. Prospektas javu bendro derliaus Lietuvoje yra geras, jeigu nepablogės klimato sąlygos.

P. Krupavičius, Lietuvos Žemės Ūkio ir valstybės turtų ministeris, 10 dienų nuvyko į Klaipėdos kraštą susipažinti su tenykštėmis apystovomis.

Laisvės stovyla Kauno Muzėjaus sodnely manoma greitai laiku pastatyti. Tai jau būtų trečias monumentas tame sodnely. Jau yra žuvusiems paminklas ir J. Basanavičiui paminklas.

Šilutėje, Klaipėdos krašte liepos 15 d. prasidėjo lietuvių susivaziavimas. Pirmininkauja M. Jankus.

Amerikos lietuviai ekskursantai, didžiule, 150 žmonių, grupe atvyko Klaipėdon ketvirtadienį, liepos 17 d. Svečius pasitiko tam tikras komitetas ir Amerikos karo laivai, buvę tuo metu Klaipėdoje.

Koperacijos šventė įvyko Kaune liepos 5 d. Buvo įvairių koperacijos idėjai platinti pramogų — susirinkimų, paskaitų. Šventės dieną įvyko futbolo rugtynės tarp dviejų stipriausių Kauno komandų L. F. L. S. (Liet. Fizinio Lavinimosi Sąjungos) ir "Kovo" dėlei pirmenybės koperacijos šventės komiteto dovanos — sidabro taurės 100 dolerių vertės. Laimėjo L. F. L. S. kamanda (2:1). Buvo platinama koperacijos idėjai platinti laikraščių ir atsišaukimų.

Amerikos jūrininkai Kaune. Liepos 18 d. Kaunan buvo atvykę iš Klaipėdos Amerikos laivyno diviziono vadas kap. Biering su savo adjutantu. Jie padarė vizitus Krašto Aps. Ministeriui, Užsienių Reikalų Ministeriui ir Respublikos Prezidentui. Iš Kauno svečiai išvyko Rygon, kame jų laukė laivynas.

Nauji savivaldybių rinkimai paskelbta rugsėjo 19 ir 20 d.

Kauno gatvės grįs tašytu akmeniu. Kaune esanti firma "Excelsior" įteikė Kauno miesto valdybai pasiūlymą išgrįsti geresniašias Kauno gatves tašytu akmeniu. Miesto valdyba pasiūlymą priėmė ir tarsis dėl atlyginimo ir darbų vykinimo.

Naujas kurortas Pasvaly. Daromos vonios iš plačiai pagarsėjusio ir žymaus šaltinio. Kurortas pigus.

Linams rauti mašina. "Lietuvos" žiniomis, vienas ūkininkas išradęs linams rauti mašiną, kurios pagelba būsiai galima lengvai ir greit nurauti didelius linų plotus.

Painlevė lankys Vilnių. Sulig "Narodnaja Mysl", lenkų vyriausybei jau pranešta, kad Prancūzijos parlamento pirmininkas Painlevė atsilankysias Varšuvoje ir Vilniuje, nes jis labai domisj Lietuvos-Lenkijos ginču ir manąs, kad Vilniaus reikalas reikia išspręsti kaip prittinka Vilniaus istorijos problemai. Sąryšy su tuo kilęs Varšuvoje didelis susirūpinimas, nes Painlevė labai gerai žinąs Vilniaus praeitį ir manąs, kad Lietuva be Vilniaus vis tiek, ką Prancūzija be Paryžiaus.

BROLIAI AMERIKIEČIAI!

Nedraša ima šiuos žodžius rašant. Nedraša kyla iš tos priežasties, kad mes, Lietuvos gyventojai kito nieko nežinom, kaip prašyti ir prašyti... o duoti tai nieko. Ką darysi, jei jau taip likimo lemta. Gal kada atsiesime savo darbais. To pasirįžimo mums netrūksta ir, tur būt, jį išpildysime.

Esu II kurso mokinys Telšių Mokytojų Seminarijos. Dalinai esu Švietimo Ministerijos šelpiamas, bet iš to pragyventi negaliu. Pragyvenimui mažiausia reikia 100 lit mėn., o gaunu tik 60 litų. Be to juk reikia knygų ir rūbų, kurie yra brangūs. Iš tėvų nieko negaunu, nes jie yra visai beturčiai ir turi dar 8 vaikus.

Norėčiau baigti Mokytojų Seminariją, kad paskui galėčiau daugiau padirbėti Lietuvos labui. Todel prašyčiau gerb. Amerikiečių neatsakviti padėti šiame reikale. Suteikti pašalpą tęsimui mokslo dar dvejus mokslo metus (10 mėn.) prisiunčiant kas mėnuo mažiausiai 3—4 dolerius. Jei tiek negalėtumėte, tai nors mažiau ir už tą būsiu dėkingas.

Dokumentus rodančius, kad taip tikrai yra, kaip aukščiau rašau, Tamstoms reikalaujant prisiųsiu!

Siunčiant pinigus, prašau siųsti šiuo adresu: Telšiai, Mokytojų Seminarija, II kurso mokiniui Julii Mikalauskui.

Gerb. Amerikiečiai! Sulaukęs iš Tamstų paramos, pasižadu likti Amerikos laikraščių bendradarbiu, t. y.

rašysiu juosna straipsnių ir žinučių iš Lietuvos.

Pasitikėdamas Tamstų duosnumu, už kokią ten nebūtų pašelpą, tariau iš anksto nuoširdų ačių!

Su tikra pagarba,

Julius Mikalauskas.

29 /VI—1924 m. Telšiai.

Artistė p-ni S. Greičienė, coloratūra soprano, dainuos Federacijos Kongreso vakaruose, Detroit, Mich.

Iš Centro Raštinės.

PAŠELPOS SKYRIUS.

Vyčių pašelpo skyrius vis auga. Naujų narių rašosi iš įvairių kuopų.

Liepos mėnesio pašelpo narių apikacijų gavo 22. Rugpjūčio mėnesio jau vėl daug prisirašė.

Meldžiame atsilyginti.

Prašytume visų narių užsimokėti už šį pusmetį, tai yra nuo Liepos iki Naujų Metų. Kad visi nariai užsimokėtų Rugpjūčio mėnesį už pusę metų \$1.50, tai būtų lengvai galima išleisti organas reguliariai. Antra, nereikėtų daryti išlaidų rašiniui paraginimui užsimokėti.

Taipgi prašome užsimokėti ir pašelpo skyriaus narių.

Referendumo balsavimo pasekmės del keitimo organizacijos vardo.

Iki šiol prisiuntė šios kuopos:

Kp. Nr.	Miestas	Už seną vardą	Už naują vardą	Susilaikė nuo balsavimo
2	Lewiston, Maine	0	14	0
4	Chicago, Illinois	0	106	0
5	Chicago, Illinois	5	11	4
6	Hartford, Conn.	0	15	0
7	Waterbury, Conn.	6	31	19
14	Cicero, Illinois	10	18	18
16	Chicago, Illinois	2	50	0
17	So. Boston, Mass.	0	38	0
25	Cleveland, Ohio	3	36	8
26	Worcester, Mass.	0	35	0
27	Norwood, Mass.	2	27	9
33	Montreal, Canada	0	20	3
35	West Pullman, Illinois	0	36	0
78	Lawrence, Mass.	0	17	0
79	Detroit, Mich.	15	6	0
80	St. Louis, Mo.	2	18	1
85	Westville, Illinois	0	20	5
90	Harrison, N. J.	0	20	0
93	Rochester, N. Y.	0	22	0
104	Machanoy City, Pa.	1	24	2
110	Masphet, L. I., N. Y.	0	38	0
100	Amsterdam, N. Y.	40	0	0
	Viso	86	602	69

NARIAI PRISIRAŠĘ IR UŽSIMOKĖJĘ PRIE PAŠELPOS SKYRIAUS.

Liepos (July) mėnesio, 1924.

Prie III Laipsnio.

77, Aleksander J. Mickewicz, 78 Joseph Levinsky, 79 K. J. Pajauskas, 80 Ona Gudauskaitė, 86 Antanas B. Žemaitis, 87 Jonas Stankus.

Prie II Laipsnio.

81 Juzytė Sugentaitė, 82 Jonas Adomaitis, 88 Petras Kazakevičius, 89 Kanstantas Zaromskis, 97 Povilas Balčiūnas.

Prie I Laipsnio.

83 Katrina Kuperienė, 84 Julia Šupanis, 85 Albinas Kuperis, 90 Wanda Biržetaitė, 91 Zofija Biržetaitė, 92 Kun. Jurgis G. M. Česna, 93 Vincas F. Česna, 94 Amelija Gečienė, 95 Antanas Yodelis, 96 Emil C. Šlapelis, 98 Ona Jurgelaitė.

LIETUVOS VYČIŲ CENTRO RAŠTININKO FINANSŲ APYSKAITA.

(Nuo Liepos 1, 1924 iki Rugpjūčio 1, 1924).

PAJAMOS.

Balansas iš Birželio mėnesio	\$ 61.86
10 kp. Athol, Mass.	\$ 37.50
V. Stulpino skelbimas į "Vyčių" nuo No. 1(147) iki 9(155)	36.00
Už parduotus "Vyčio" numerius per V. Stulpiną	5.10
14 kp. Cicero, Ill.	4.50
11 kp. Homestead, Pa.	51.65
8 kp. Roseland, Ill.	12.25
36 kp. Chicago, Ill.	12.50
16 kp. Chicago, Ill.	20.75
20 kp. Nashua, N. H.	4.50
47 kp. Waukegan, Ill.	6.90
"Vyčio" pren. Sođaičio	2.00
"Vyčio" pren. į Lietuvą Kun. A.	
Karužio	4.00
"Vyčio" pren. M. Mirkelicz	4.00
13 kp. Chicago, Ill.	18.00
20 kp. K. J. Nadzaika	1.50
"Vyčio" pren. į Lietuvą	
P. Pikčiūno	4.00
95 kp. Sioux City, Ia.	1.30
33 kp. Montreal, Canada	3.00
F. Savickas	\$ 1.50
5 kp. Chicago, Ill.	10.50
48 kp. Springfield, Ill.	9.00
36 kp. Chicago, Ill.	13.50
Pajamų liepos mėnesį	\$263.95
Pridėjus balansą iš birželio (June) mėnesio	61.86
Viso pajamų	\$325.81
Išmokėta	302.55
Balansas Organo Fonde	\$ 23.26
Balansas Pašelpo Fonde	253.25
Lietuvos L. P. B.	200.00
Viso pas Išdininką	\$476.51

IŠMOKĖJIMAI.

K of L Press už 48-tos kp. spaudos darbus, ką Centras dovanojo už laimėtą Vajaus dov. \$100.00, 1923 metais	\$100.00
Redaktoriui už antrą dalį birželio, 1924	60.00
Už stampas "Vyčio" No. 11(157) ir Deposit į Paštą	22.65
Petrui Kazakevičiui sugražinta paskola No. 10	10.00
A. Stulgai sugražinta paskola	4.90
A. Mureiko sugražinta paskola	50.00
Už stampas "Vyčio" No. 10(142)	5.00
Už stampas "Vyčio" No. 11(143)	10.00
V. Rūkštaliui alga už liepos mėn 1923 m.	40.00
Viso išmokėta liepos mėnesį	\$302.55

PAŠELPOS SKYRIAUS APYSKAITA.

Balansas iš Birželio mėnesio	\$224.70
14 kp. Cicero, Ill.	2.00
13 kp. Chicago, Ill.	12.40
48 kp. Springfield, Ill.	7.65
16 kp. Chicago, Ill.	4.05
95 kp. Sioux City Ia.	2.45
Viso Liepos mėnesį	28.55
Viso	\$253.25

NAUJI NARIAI, PRISIRAŠĘ PO L. VYČIŲ XI-jo SEIMO.

Prie 8 kp., Roseland, Ill. 11(944) Anna Jucaitė, 12 (945) Olgird Ed. Laban, 13(946) P. Norbut, 14(947) Petras Vistartas.

Prie 13-tos kp., Chicago, Ill. 189(948) Stela Mikalauskaitė, 190(949) K. J. Pajauskas, 191(950) Stella Schultz.

Prie 16-tos kp., Chicago, Ill. 60(951) Br. Augustinaitė, 61(952) Ant. Dambrauskaitė, 62(953) Juz. Dambrauskaitė, 63(954) Ona Gelbaudaitė, 64(955) Antosė Lukoševičiukė, 65(956) Elena Ramanauskaitė, 66(957) Ona Visgirdaitė.

Prie 18-tos kp., Cambridge, Mass. 22(958) Pet. Atkočaitė, 23(959) Zuzana Atkočaitė, 24(960) Kazys Ekšperas, 25(961) Mar. Joniūtė, 26(962) Ona Kalinauskaitė, 27(963) Alfonsas Kalinauskas, 28(964) Antanas Kazlauskas, 29(965) Petras Marcenkevičius, 30(966) Ona Megauskiūtė, 31(967) Br. Megauskiūtė, 32(968) Pr. Milušis, 33(969) Mar. Služiūtė.

Prie 25-tos kp., Cleveland, Ohio. 15(970) Antanas Azusenis, 16(971) Julė Beržinskaitė, 17(972) Juozas Damauskas, 18(973) J. J. Debesis, 19(974) Ona Jariūtė, 20 (975) St. Ivanauskaitė, 21(976) Ant. Juknis, 22(977)

Jurgis Katilius, 23(978) Ag. Kivirčiūtė, 24(979) Ona Kuzmauskaitė, 25(980) Ant. Luiza, 26(981) Mykolas Mačiuta, 27(982) Dom. Mušinskaitė, 28(983) Simonas Pangonis, 29(984) J. Sidabrukas, 30(985) Viktorija Šimoniūtė, 31(986) St. Skukauskaitė, 32(987) Albina Zaliaduoniūtė, 33(988) Ona Zamguliūtė, 34(989) Kaz. Baranauskas.

Prie 95-tos kp., Sioux City, Iowa. 1(990) Kaz. Baranauskas, 2(991) Vanda Birželaitė, 3(992) Sof. Birželaitė, 4(993) Vincas F. Česna, 5(994) Kun. J. G. M. Česna, 6(995) Anelė Gečienė, 7(996) Antanas Jodelis, 8 (997) Kaz. Mockevičius, 9(998) Adomas Petronis, 10 (999) Emil C. Šlapelis, 11(1000) Ant. Thomas.

Prie 104-tos kp., Mahanoy City, Pa. 9(1001) Jurgis Bubnis, 10(1002) Elžb. Drobnitė, 11(1003) Anelė Papiėviūtė, 12(1004) Agnes Pitkus, 13(1005) Juozas Poška, 14(1006) Kat. Sharka, 15(1007) Kostas Staniukynas, 16 (1008) Anna Vaitekūnas, 17(1009) Magdė Zarnauskaitė.

Prie 10 kp., Athol, Mass. 1(1010) Elžbieta Draugūnaitė, 2(1011) Julė Leščinskaitė, 3(1012) Ciprijona Navickaitė, 4(1013) Antanas Nevidauskas, 5(1014) Augustinas Puščius, 6(1015) Adolfas Vaizmušis, 7(1016) Antanina Vidugiraitė, 8(1017) Adelė Višniauskaitė, 9(1018) Ona Vištartaitė.

Prie 90 kp., Harrison, N. J. 1(1019) Mar. Kasparaitė.

Prie 20 kp. Nashua, N. H. 66(1020) Antanas Zepnas.

Prie 85 kp. Westville, Ill., 13(1021) Antanas Jastramskis.

Prie 14 kp., Cicero, Ill., 52(1022) Darata Kvederaitė, 53(1023) Josep. Kvederaitė.

Vincas Rūkštalis,

Centro Raštin.

Kas Jaunimo Veikiama.

N. A. L. V. APSKR. IŠVAŽIAVIMAS.

L. Vyčių N. A. Apskritis yra pasirinkęs 4 d. liepos savo metiniams išvažiavimams — gegužinėms. Šįmet tas išvažiavimas įvyko garsiaame Palangos Parke, Lawrence, Mass. Ir tai buvo, galima sakyti, istorinis.

Jau pats Lawrence'as yra brangus L. Vyčių organizacijai, nes tai jos lopšys. Vienuolika metų atgal, ten ji gimė; ten ir dabar tebegyvena jos tėvai — sumanytojai ir steigėjai: pirmas Centro pirmininkas, jau žilo plauko susilaukęs garbės narys M. A. Norkūnas, pirmas Centro raštininkas S. Bugnavičius, pirmos kuopos organizatorius, garbės narys kun. F. Virmauskis. Jie visi aktyviai išvažiavime dalyvavo, o kun. Virmauskis buvo net kaip ašis to išvažiavimo rato. Diena buvo giedri. Gražaus rinktinio jaunimo iš visų apylinkių buvo suplaukę virš kelių tūkstančių. Net 2-ros kuopos valdyba su kai kuriais nariais iš tolimo Lewiston, Me. buvo atvykę. Su jaunimu atvyko ir garbingi svečiai: gerb. svečias iš Lietuvos pralotas K. Alšauskas, gerbiami kunigai: K. Urbanavičius, P. Juras, Dr. J. Navickas, P. V. Strakauskas, J. Švagzdys, P. Daniūnas. Taipgi dalyvavo ir N. Y. ir N. J. Vyčių apskr. išd. J. Navickas.

Suvažiavusieji vieni žaidė, linksminosi, kiti tyrėme šiltame ežerėly maudėsi, dar kiti būreliais vaikščiodami gėrėjos Palangos gražumu, jos lietuviškumu (ten pravestosios gatvės lietuviškais vardais sužymėtos). Atletai rungtyniavo. Kirtosi Cambridgio ir Lawrence Vyčių baseball'o rateliai. Pastarieji laimėjo 9 to 6.

Apie 2 val. prasidėjo programos su "Populeringumo Kontesto" realizavimu. Tas buvo tikra naujenybė lietuvių tarpe. Viskas atlikta taip puikiai, ceremonialiai,

kad netik visus suįdomino, bet gražų įspūdį ir pasigėrėjimą teikė. Ant pievos specialiai parengtas sostas (triūsu K. Banevičiaus) išpuoštas tautiškomis spalvomis ir Vyties ženklais. Pasigirsta trimito balsas. Per minią ateina karališki pasiuntiniai, tinkamai apsirengę, nešini vainikais ir Palangos raktu. Po jų, su būriu palydovų, karališkuose kostiumuos, atlydėta Vasaros Karalaitė, Populeringumo Kontesto laimėtoja. Prisiartinus prie sosto, vainikuotojas (I. P. Kaleva) perskaitęs atatinamą deklaraciją (kun. P. Strakausko parašytą) uždeda karalaitėi vainiką ant galvos ir pasodina sostan (minioj plojimas). Tuomet taip pat iškilmingai atlydėtas jos pasirinktasai tai dienai Karalius. Jam ji pati uždeda vainiką ir pasodina šale sostan. Karalius įteiktąjį jam raktą perduoda Vyčių Apskričio pirm. V. T. Savickui, pavesdamas jam savo valios pildymą. Pastarasis priimdamas raktą trumpai apibudino tų iškilmių tikslą ir patarė visiems būti paklusniems mūs karaliams, nes jie turi šiandien pilną teisę kaltus bausti, vertus apdovanoti ir pridūrė, kad jie karaliai tik šiai dienai, paskui Palanga vėl liksianti Respublika (plojimas). Karalaitė buvo Onytė Lenberskaitė, Lawrencecietė. Ji buvo ta darbščioji bitutė, kuri daugiausiai žemės loto tikiėtų pardavė N. A. kuopų lenktynėse, tokiu būdu gavo daugiausiai balsų ir liko išrinkta tai dienai Vasaros Karalaitė. Karalius buvo Valerijonas Puplauskas, A. B.

Sekė kita dalis programo prieš svetainės. "Jų Didenybės" taipgi buvo nulydėti į tam tikrai parengtą ložą programo klausytis. Kun. F. Virmauskis pasakė jausmingą introdukcijos prakalbą. Sekė chorų dainavimas. Pradėjo jaunas, tvarkingas, gerai išlavintas Nashuos Vyčių

choras vedamas J. Stanšausko, Vyčių Himnu, paskui So. Bostono choras vedamas M. Karbauskio dainavo Mairo-nio-Naujalisio "Jaunimo Giesmė" ir baigė gausingas Montello choras vedamas J. Banio. Visi gyvai išėjo. Tarpuose p-lė M. Grybaitė ir S. Paura, akompanuojant O. Grybaitę, dainavo po kelėtą dainelių, kurias publika triukšmingai priėmė. Be to ilgoką ir įdomią kalbą pasakė gerb. svečias iš Lietuvos pralotas K. Alšauskas. Programą vedė V. T. Savickas.

Salėje prasidėjo šokiai, koplyčios rūsy buvo parengti "karališki" pietus. Ten daugiausia trūsėsi Vytės O. S. darav. autė, venciėnė ir kitos. rievėje tuom. tarpu prasidėjo lietuviski žaislai, o Lawrence beisbolininkai susikūto su So. Bostoniečių rateliu ir pastaruosius negailestingai supliekė padarydami score 19 to 6. Vėliau įvyko kontestiniai žaislai, kuriuos tvarkė K. Petrikis ir Švirskas. Bėgimo ir "orlaivių" lenktynės dal vaikinų, merginų, berniukų ir mergaičių; wheel barrel lenktynės del vaikinų. Laimėjusiems "Karalienė" teikė dovanas. Žaislai, ypatingai pastaruoju du, labiausia patenkino sekėjus. Paskui vėl smagiausiame ūpe tęsėsi įvairūs liusai žaislai iki sutemos.

Šis išvažiavimas bene buvo vienas puikiausių ir įdomiausių. Šeiminingais buvo: kun. P. Virmauskis, I. P. Kaleva, V. T. Savickas. Jų pagalbininkais: K. Banevičius ir V. Medonis. Uoliai darbavosi gerb. kun. Juras, kun. P. V. Strakauskas ir daugelis taip Vyčių, daugiausia vietinės kuopos narės.

Jų darbo ir pasiaukavimo vaisiumi — išvažiavimo įspūdiškais ilgai gerės visi dalyviai.

Palangos Žvejys.

WATERBURY, Conn. — Vietinė Vyčių 7-ta kuopa yra gausi nariais ir kolonijos darbuotėj veikli. Bet vieną negeistiną ydą turi, tai kad neauklėja korespondentų-čių, kurie organe jaunimo geras bei peiktinas puses tinkamai apibudintų. Ši kp. suorganizuota rūpesniu žinomo visuomenės veikėjo Juozo Šaliūno (kovo mėn. 1916 m.). Per tą laikotarpį Vyčių istorijos lapai yra pažymėti gana pagirtinai. Ačių seniems darbuotojams (B. Digris, K. Sakalauskas, J. Šaliūnas, A. Liutkiūtė) ir jauniems veikėjams (J. Mažeika, A. Žiburiūtė, V. Vyturys, O. Andriuškevičiūtė, J. Marčiukaitis, O. Gečioniūtė), kp. turi suvirš šimtą narių, \$1000.00 vertės nejudomo turto, yra pasisamdę nuo parap. susirinkimams namą, kame turi smulkmenų krautuvę. Veiklesni nariai priklauso prie "base ball" ratelio, choro, dramos ir tam panašių skyrių. Kuopos viso judėjimo ryšiu bei pulsu yra dvasios vadas gerb. kun. J. J. Valantiejus.

Liepos 14 d. įvyko mėnesinis susirinkimas. Aptarus einamus klausimus, išrinkta nauja valdyba: gerb. kun. J. J. Valantiejus — Dvasios vadas, Juozas Mažeika — pirm., Adelė Liutkus — pirm. pag., Viktoras Vyturys — fin. rašt., Raimundas Šobrinskas — kasin., Kazys Gluodenis — prot. sek., J. Matijošaitis ir K. Sakalauskas — kas. glob., H. Kenausis — maršalka. Į direktorius pateko: J. Mažeika, R. Šobrinskas, A. Liutkiūtė, J. Kairis, A. Žiburiūtė, O. Gečioniūtė ir A. Šobrinskas. Biznio vedėju palikta tas pats B. Digris.

Liepos 27 d. Oak Parke buvo gegužinė su įvairiu programą. Pelnas paskirta naujai taisomo klubo naudai. Prasidėjus rudenio laikotarpiui, mūsų gražios Vytės ir darbštūs Vyčiai žada organizacijos gerovei energingai darbuotis. Tad, Dieve, padėk!

Ginvyras.

CLEVELAND, OHIO. — Amerikos lietuviams svarbi žinia! Rugpiūčio 14-tą dieną, 8 val. vakare artistai M. ir J. Čižauskai ir smuikininkas Neverauskas duos Radio Koncertą naujam Union Trust Bank bildinge — vienoj didžiausių Radio stoty visoj Amerikoje.

Bus gera proga netik svetimtaučiams, bet ir lietuviams išgirsti mūsų tautos žiedus dainuojant visai plačiai Amerikai.

MONTREAL, CANADA. — Vyčių 33-čia kp. nors yra viena mažiausių, bet drąsiai galiu pasakyti, kad yra darbšti.

Gerb. kun. J. Dakniui prie mūs kp. prisirašius, viskas kitaip einasi. Jisai savo maloniu būdu ir gražiomis kalbomis atgaivino užmigusį jaunimą.

Rugs. mėn. vietinė kuopa rengia "Didelį vakarą" ir stengsis suruošti turiningą programą.

P-lė Alena Bandziūtė, kp. rašt., išrinkta atstovauti 33 kp. Vyčių XII Seime, Homestead, Pa.

Lai gyvuoja Vyčiai ir energingai dirba Tautai ir Bažnyčiai.

Lakštingalė.

NEW YORK — Iš 12-tos kuopos veikimo. Lietuvos Vyčių 12-ta kuopa per porą mėnesių buvo truputį apsnūdus, bet dabar vėl pradėjo daugiau veikti ir "malonų" miegą į šalį dėti. Truputį prie neveiklumo priežasčių prisidėjo išvažiavimas kai kurių kp. valdybos narių. Pirmininkas Simonaitis išvažiavo į Chicago, o išdininkas, kun. Simonaitis, į Elizabeth, N. J. Linkime jiems geriausių pasisekimų naujose dirvose.

Susirinkime laikytam liepos 25-toj, reorganizuota valdyba. Vice-pirmininkė — p-lė Agota Pečkiūtė ir raštininkė p-lė Ona Bagdoniūtė vienbalsiai paliktos valdyboj, pirmininku gi buvo išrinktas p. J. Tamošaitis, talentingas studentas ir energingas darbuotojas Vyčių tarpe. Išdininku vienbalsiai išrinktas p. J. Navikas — o maršalka paliko p-lė M. Pečkiūtė. Korespondentu kuopa išrinko B. Stulginskį.

Po perorganizavimo valdybos buvo svarstytas Sporto klausimas, ir išrinkta komisija, kad pasirūpintų apie "Basket-Ball Courts". Čionai merginos labai įdomauja — "Basketball" ir manoma, kad šios kuopos merginų ratelis galės visas kuopas apgalėti. Linkime joms laimės ir oponentų! Išgirsite daugiau.

Stogis.

HOMESTEAD, PA. Jau pradeda rinktis. Iš Montreal, Canada L. Vyčių 33-čios kp. raštininkė mokytoja Alena Bandziūtė atvažiavo praleisti vakacijas į Homestead, Pa. Ji dalyvaus 12-tam Seime kaip 33 kp. atstovė.

Gerb. viešnia jau gerokai apsipažino su Homesteado jaunimu.

Dėkingas pacientas.

— Dėkoju jums, gydytojau, už prirašytus vaistus.
— Gerai jums "mačijo"?
— Labai gerai.
— Kiek jūs išgėrėte tų vaistų?
— Mano dėdė nuo vieno šaukšto persikėlė į kitą pasaulį ir man visą savo turtą paliko.

Žydo notūra.

Pirkikas: — Meiškė, kada gi parvažiuos tavo tėvas?
Meiškė: — O kam jis?
Pirkikas: — Aš noriu atsiimt rankpinigius už šėrus.
Meiškė: — Ui, jis parvažios už du nedėli.
Pirkikas: — O kad jis kur! Aš dar sakiau pirkisui rakandų...
Meiškė: — Niu, prašau pono prisėst, man regis tėvas parvažios... aš jam pasakysiu.

Cigono išpažintis.

— Aš... aš, kunigėli pavogiau... virvę.
— Hm... o kas prie tos virvės buvo?
— Kas buvo? Nugį... nugį, ragai!
— O prie ragų kas buvo?
— Prie ragų, rodos, buvo... galva.
— Na, o prie galvos?
— Nugį... jautis, kunigėli!